

Naujienu Antroji Dalis

NR. 568

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVII METAI

J. KLAUSEIKIS

KALIFORNIJOS "PENKI DIDIEJI"

Žvilgsnis į aviacijos pramonę

Pietinėje Kalifornijoje veikiančios lėktuvų statybos bendrovės (kai kurios jų turi skyrius ir kitur) — Convair, Douglas, Lockheed, North American ir Northrop — per 1960 metus pardavė savo gaminių už penkis bilijonus dolerių. Jose dirba daugiau kaip 250,000 darbininkų. Nežiūrint tokių didelių pajamų, kurios tokio dydžio pasiekė pirmą kartą tų kompanijų istorijoje, tik dvi kompanijos pasiskelbė uždirusios. Tai North American Aviation, Inc., pardavusi už \$961.1 mil., pelniusi \$23.3 mil.; Northrop Corp. pardavusi už \$233.7 mil., uždirusi \$7.7 mil. Kitos trys iš tų penkių didžiųjų kompanijų paskelbė 1960 metais turėjusias nuostolių. Turėjo atleisti ir tūkstančius darbininkų. Lockheed Aircraft Corp. pardavė gaminių už \$1.3 bilijono, nuosolių susidarė \$42.9 mil.; Douglas Aircraft Co. pardavė už \$1.1 bilijono — nuostoliai \$19.4 mil. ir Convair įmonės, kurios priklauso General Dynamics korporacijai, pardavusios už \$1.9 bilijono, nuostolių gavo \$27 milijonus.

Kodėl vienos pelnė, kitos turėjo nuostolių, ypač, kad nuostolių sakosi turėjusias dvi kompanijos, kurios daugiausiai pardavė? Kokia yra padėtis dabartinėje aviacijos pramonėje?

North American Aviation, Inc.

1945 metais, karui besibaigiant, šioji kompanija turėjo 90,000 darbininkų ir užsakymą pagaminti 8,000 lėktuvų. Tais pačiais metais, per tris mėnesius nuo karo pabaigos, užsakymų beliko tik pagaminti 24 lėktuvus. Darbininkų kompanijos įmonėse beliko 5,000. Pradedant 1947 metais kompanijos gamyba vėl ėmė kilti, duoti pelno. Baigiant praėjusius metus North American jau turėjo 67,498 darbininkus. O šių metų kovo mėn. 25 d., nežiūrint bendrosios Amerikos ūkio recesijos, jau dirbo 75,787 darbininkai.

North American aviacijos pramonėje buvo žinoma kaip beveik vien tik karinių lėktuvų statytoja. Šiais laikais, kai vienas lėktuvas paneša daugiau sprogdinamosios jėgos negu Antroje Pasaulinio karo frontuose numestųjų bombų galia, kompanija laiku suprato, jog vargu begrįš tie laikai, kai karinių lėktuvų būdavo tūkstančiais užsakoma. North American gero biznio pasiekė persiorganizuodama ir perdama į šandieninės mokslinės aeronautikos bei astronautikos

sritis — pradėdama dirbti raketų išradimuose, elektronikoje ir elektromechanikoje, o taip pat ir atomikoje.

North American ir toliau tebegamina, tobulina ir naujai projektuoja moderniuosius karo lėktuvus. Viena iš didžiausiųjų jos programų, tai B-70 lėktuvas, kurio statybai jau 1954 metais vyriausybė paskyrė \$800 milijonų. Šio tipo pirmasis lėktuvas turėtų į erdves pakilti 1962 metų gruodžio mėnesį. Tai būtų ultramoderninis lėktuvas, kurs dabartinius sprausminius pavirsčių jau nebemoderniškais, pasenusiais. Spauda jau kurį laiką pilna žinių apie svarstymus skirti daugiau, ar sumažinti B-70 gamybai lėšas. North American sako, jei lėšos bus sumažintos, tai palies 1,200 darbininkų, bet kompanija jų neatleisianti, išskirstysianti po kitus skyrius. Be to, B-70 gamybon jau tiek įdėta kapitalo, kad to lėktuvo statyba visvien, kad ir lėtesniu tempu, būsianti vykdoma.

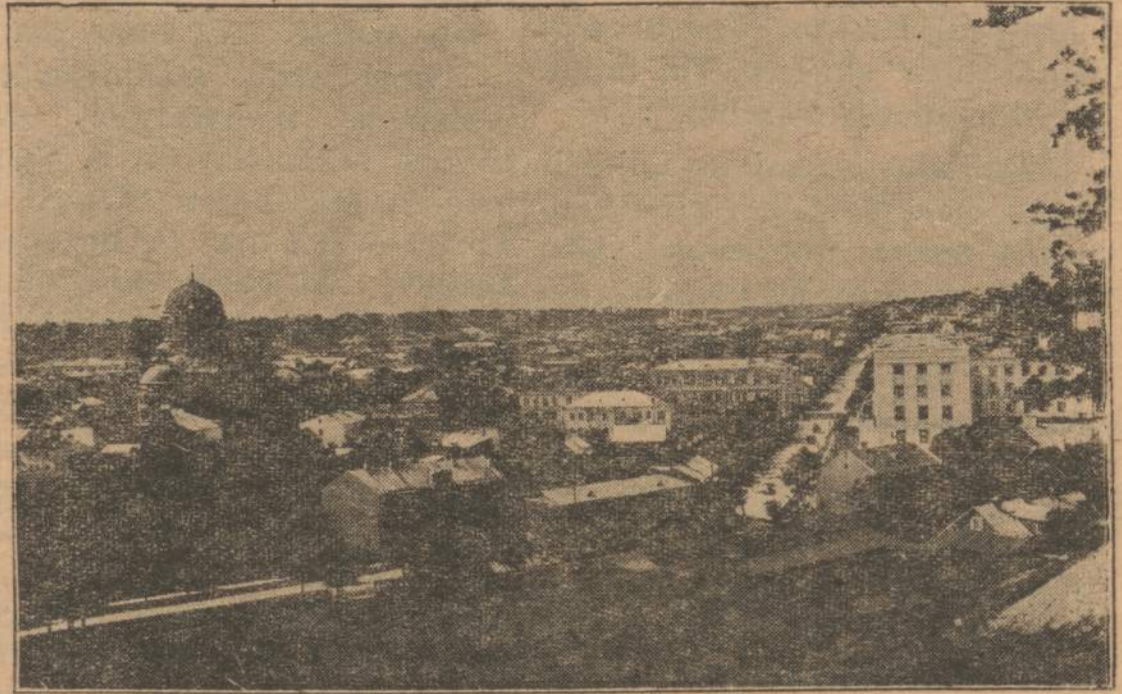
Turim čia po ranka literatūrą, aprašančią, kokio tipo daugiau lėktuvų N. A. gamina, kokiose raketose naudojami šios kompanijos motorai bei kiti įrenginiai ir kiek pažengta atomo energijos pritaikyme erdvių laivui, tačiau to viso čia smulkmeniškai neliečiame. Tik pažymėtina, jog pernykščių kompanijos pajamų 59.3% buvo iš elektronikos ir raketų prekių, o iš parduotų lėktuvų gautoji suma tesudarė 40.7% visų pajamų. Šiomet North American tikisi parduoti už \$1.3 bil., pelnysianti 23 milijonus dolerių su viršum.

Northrop Corp.

Northrop korporacija, įsteigta 1939 metais, buvo irgi vien tik karinių lėktuvų statytoja. Šiandien toji kompanija prisitaikė moderniosios aeronautikos reikalavimams ir be lėktuvų statybos vykdo dar apie 70 kitų programų. 1960 metus baigė pelningai, tačiau tik 24% gautųjų pajamų buvo iš lėktuvų. Apie 70% visų pajamų buvo iš raketų, elektronikos įrengimų, elektronikos susižinėjimo priemonių. 1960 metais Northrop elektronikos gaminių pardavė už 22 milijonus dolerių daugiau, negu 1959 metais.

Plėsdama gamybą šioji kompanija yra suplanavusi investuoti \$700,000 Norwood, Mass., skyriui praplėsti ir Kalifornijoje pastatyti šias naujas įmo-

(Tęsinys 5 psl.)

Kaunas — buvusi laikinoji Lietuvos Sostinė. Kairėje matome Igulos bažnyčią. Toliau matosi "Lietuvos Žinių", Dr. Gudavičiaus ir naujieji Universiteto pastatai.

Dienų Skeveldros

1.

Pernai pasirodė Iljos Grigorievičiaus Erenburgo "Perečityvaja Čechova". Tai pastabos, tarkime, jo fone, pastabos... sau pačiam ir visai rašytojų anapus geležinės uždangos brolijai. Taip bent aiškina Erenburgo brošiūros recenzentai Vakaruose.

Čechovas sykį rašė: "Kai kalba man apie artistiška ir antiartistiška, apie tai, kas sceniška, ir kas ne-sceniška, apie tendenciją, apie realizmą ir tt., jaučiuos sumišęs, pritarinėju neapsisprendęs ir atsakau banaliais pusžodžiais, kurie nei varioko neverti. Visus aš kūrinius skirstau į dvi rūšis: tie, kurie man patinka, ir tie, kurie nepatinka. Kitų kriterijų neturiu..."

Kai savo metu prikišta Čechovui "objektyvizmas", "nesiangazavimas", "indiferentizmas" ir pn., ans atsakė:

"Į kritiką paprastai neatsiliepiama, bet šiuo atveju reikalas eina ne dėl kritiko, o dėl paprastų paprasčiausio šmeižto. Rašytoju be principų, arba — kas viena ir tas pats — nenaudėliu niekad nebuvo. Tai tiesa, kad visa mano literatūrinė veikla susidėjo iš visos eilės nenutrūkstamų paklaidų, kartais ir sunkokų, bet tai paaiškinta mano talento mastu, bet jau niekad tuo, kad esu geras ar blogas žmogus."

Toliau Čechovo žodžiai itin priekaištingi dabarties bolševikų rašliavai ir rašytojams: "Nešantažavau, nesusiteršiau nei paškviliu, nei slaptu skundu, neliaupsinau, nemelavau, neižeidinėjau..."

Šituos Čechovo žodžius turėtų išsirašyti ir okupuotosios Lietuvos rašytojų pirminė partinė organizacija ir centrinė valdyba. Po V. Sirijos Giros nesėkmės (o gal sėkmės?!), su "Voratinkliai draikės be vėjo" pirmininkas Ed. Mieželaitis te-

rado vieną gynybos argumentą: — pasiūlyti parašyti *partiskai tinkamą* naują knygą!

O atsiminkime naujus priekaištus Daūtartui, Dovydaičiui, dar seniau — Sajai (kone visai nutylusiam) Rimkevičiui ir tt. Anapus iš kolegų tesusilauksi... "moralinio neutralumo"!

Bet grįškime į Čechovą. Kai jam kažkas prikišo "protesto elementų trūkumą jo raštuose", ans atrėžė:

"Argi aš neprotestuoju prieš melą nuo pat pradžios iki pabaigos? Ar tai nėra mano nusiuteikimas? Nesu nei liberalas, nei konservatorius, nei pažangusis, nei vienuolis, nei indiferentas... *Neapkenčiu melo ir smurto visokiausiuose pavidaluose*".

Anot Čechovo, "ypatingasis meno grožis glūdi tame, kad negalima jame meluoti... Galima meluoti meilėje, politikoje, medicinoje, galima apgauti žmones ir patį Viešpatį Dievą — nes ir tokių atvejų esti, — bet mene apgautinėti negalima". Kaip recenzentas pastebi, rašytojams anapus geležinės uždangos ypač atsimitini šie Čechovo žodžiai:

"Antanas Pavlovičius kartą juokaudamas kalbėjo, kad bandęs visų literatūros rūšių, *tiktai niekad nerašęs eilėraščių, apysakų ir slaptų skundų*".

Kai iškilo Dreyfuso byla, Čechov laiške "Novoje vremja" redaktoriui rašė:

"Rašytojo reikalas ne kaltinti, ne persekioti, bet ginti netgi kaltus, kai jie nuteisti ir kalinami... *Kaltintojų, prokurorų, žandarų gana ir be rašytojų...*"

Verta pridurti, kad "Literatūros ir meno" redakcija (ir "Pergalė" taipogis) neparecenzavo šios Erenburgo brošiūros, nei minėdama Čechovo mirties sukaktį, nei minėdama Eren-

(Tęsinys 2 psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

burgo 70-ties metų amžiaus sukaktį.

2.

Ilja Erenburg pats neseniai prisipažino, kad Stalino laikais visur ir visada jautęs baimę. Po šios "išpažinties" "Figaro" prisiminė Erenburgo straipsnį 1952 m. "Inostranaja Literatura" skiltyse. Tai buvo si "Stendhalio Pamoka":

"Reikalas sukasi ne apie tirono asmenybę, bet apie tironijos esmę. Tironas gali būti inteligentiškas ar kvailas, geras ar blogas — bet kiekvienu atveju yra tolygiai automatas ir bejėgis. Dreba dėl minties apie sąmokslus; yra apsuptas pataikūnų; yra apgaudinėjamas. Prigrūsti kalėjimai; bailiai hipokritai šnabzdasi po kampus; ir tylėjimas darosi toks visuotinis, kad net apmiršta širdies plakimas..."

Ilja Erenburg pasmerkė Staliną, kai ans jau nebegyvas, bet... liaupsina Chruščiovą (Pasternako ir kt. atvejais), nesgi šis tironas kaip tik... gyvas.

3.

"Literatūra ir Menas" (1961. 1.28.) įsidėjo I. Erenburgo str. iš II Pasaulinio karo meto. Tai "Lietuvos širdis". Ten teisingai rašė:

"Nėra mažų tautų. Nėra mažos žemės. Meilė keičia proporcijas. Mažytis kaimas pavirsta ištisu pasauliu, o paryžiečiai, karštai mylėję savo miestą, dainavo: 'Paryžiaus, kaime mano'..."

Lietuvoje gyveno trys milijonai žmonių. Bet argi aritmetika išmatuos širdį? Lietuviai myli savo kraštą, žaliąją girių tylą, myli gėles ir sniego pusnis, plačiąsias upes ir upokšnius. Lietuva, nuo amžių kariavo su žiauriais ir godžiais kryžiuočiais. Vokietis buvo kaimynas ir baubas, kuriuo motinos bauginavo savo vaikus: 'Cit, mažyti, nes vokietis ateis'. Kovose prieš riterius kryžiuočius Lietuva įgijo valią, sielą, istoriją."

Kad lietuviai savo valią, sielą, istoriją gludino ir tolygiose kovose prieš plėšrų rusą, Erenburg nutyli. Kita proga (mūšiams ties Oriolu 1943 m. vasarą tebevykstant) rašė:

"Europos žemėlapyje Lietuva — maža žalia dėmė. Ją lengva užmiršti. Jos negalima užmiršti: maža tauta turi didžią širdį. Lietuvos dabar negali užmiršti vokiečiai, ir Ostlando vietininkas budelis Lozė keikia mažutę tautą, kuri nepanorėjo palinkti po visagalės Vokietijos jungu.

Žalias kraštas, girių ir ganyklų kraštas. Maža jame tebuvo gamyklų. Tyliai snūdė jos paprastučiai miestai. Rūdėsi, kad negrįžtamai praėjo didvyriška istorija. Kas bendro tarp valstiečių, auginančių karves ir kiaules, ir senovės kovų didvyrių? Tačiau blogai pažinojo Lietuvos sielą tie, kas galvojo prisijaukinti šiuos tylūs valstiečius. Lietuvis mėgs-

"GIROS AIDAS" 18 - 19 NUMERIS

A. Beleškos skoningai išpuošti šio naujai pasirodžiusio miškininkystės žurnalo viršeliai rodo, kad tai yra sukaktuvinis leidinys: Lietuvos Miškininkų Sąjungai 30 metų ir "Girios Aidui" 10 metų sukakčiai paminėti.

Įdomu pažvelgti į jo turinį.

Straipsniai. Dr. Jonas Genys — "Populiacijos struktūra europiniame maumedyje". Tai trumpa santrauka dr. J. Genio habilitacijos darbo "Study of Racial Variation in European Larch". Autorius supažindina mus trumpai su maumedžio atmainom, jo išsiplėtimu ir sąvaybėm Europoje, Azijoje ir šiaurės Amerikoje. Jam teko praveisti didžiausius ligi šiol europinio maumedžio genetinių sąvaybių tyrimus šiame krašte, į kurį maumedis pateko iš Europos. Jo tyrimų duomenimis nustatyta, kad europinis maumedis iš Slovakijos — Tatrų kalnų, atrodo, labiausiai tinkamas tipas š. Amerikos plantacijoms.

Šiame apie 100 pusl. spausdinto teksto darbe dr. J. Genys pateikia virš šimto veikalų įvairiom kalbom apie maumedį. Paminėta ir Lietuvoje išleista M. Jankausko studija apie maumedį "Maumedžiai Lietuvos miškuose ir parkuose ir jiems auginti perspektyvos". Valst. Polit. ir Moksl. Liter. Leidykla. Vilnius, 255 pp. 1954.

Dr. J. Genys yra gimęs Marjampolės viens., Šiaulių apskr. Vokietijoje baigė miškininkystės skyrių Goettingeno universitete. 1950 m. atvyko į JAV. 1957 m. pradėjo studijuoti miškų genetiką, kuri, kaip 5-sis pasaulinis miškininkystės kongresas, vykęs pernai vasarą JAV konstatavo, žada atverti plačias galimybes miškininkystės srity. Atlikęs svarbius maumedžio tyrinėjimus, 1960 m. apgynęs disertaciją, gavo filosofijos daktaro laipsnį, ir nuo to pat rudenis yra pakviestas dėstyti Wisconsin universitete, Madison.

Dr. Z. Prūsas str. "Medienos panaudojimas dirbtinio šilko ir kitų celiuliozės derivatų gamyboje", rašo apie celiuliozės gamybą iš medžio ir kas iš celiuliozės gali būti įvairiais būdais pagaminta. Galutinėje išvadoje autorius nurodo, kad celiuliozė ir celiuliozės derivatų gamyba gali suvaidinti svarbią rolę ir Lietuvos ūkyje.

Prof. J. Kuprionis str. "Sėklinių medynų idėja ir jos prita-

ta patylėti, bet jo tylėjimas — tai geležis: jis tyli, bet jis nenusilenkia, jis nepasiduoda. 'Atkaklūs žmonės', — skundžiasi vokiečiai; nepalenkiami — pasakysime mes. Bergzdžiai Hitleris norėjo rasti Lietuvoje samdinių. Lietuvis moka pasakyti 'ne', ir jo 'ne' — tai sunkus 'ne'.

Ei, tovarišči Ilja, Lietuva ir dabartiniam okupantui tariama savo sunkųjį "ne"! Bet Erenburg dabartiniojo "ne" bijo ir girdėti, nes pats... liaupsina Kremlį — visų sąmokslų prieš laisvę ir nepriklausomybę lizdą.

J. Cicėnas

kymas" plačiai aprašo medžio sėklų atrankos svarbą, sėklinių medynų užvedimą, sėklų derliaus skatinimą, medynų plotą ir nepatogumus. Tai metodai ir tikslai, kurie plačiai vartojami žemės ūky, gyvulininkystėje, norima pritaikyti ir miškininkystėje.

Dipl. mišk. P. Šilas str. "Medienos ištekčiai Lietuvos miškuose" labai vaizdžiai, statistikos duomenimis ir kartogramomis atremia dabartinių Lietuvos rusų okupantų teigimus, kad Neprikl. Lietuvos laikais L. miškai buvę apleisti ir perdaug išnaudojami. Pasirodo kaip tik priešingai, Jie dabartinių okupantų yra visai sunaikyti. Tai aiškiai parodo šie skaičiai: Neprikl. Lietuvos (prieškariniais) metais jaunuolynai ir vidutinio amžiaus medynai — sudarė 67.4% bendro miškų ploto ir bręstantieji bei subrędę medynai — 32.6%. Po 15 metų rusų komunistinio L. miškų tvarkymo — dabartinė jų padėtis yra ši: jaunuolynai ir vidutinio amžiaus medynai sudaro — 88.1% bendro miškų ploto ir bręstantys bei subrędę tik (!) — 11.9%. Tas vaizdžiai parodo, pagal jų pačių žinias, kad rusas okupantas ne tik žiauriai pagrobė privatų žmonių turtą Lietuvoje ir pačius žmones pavertė vergais, bet ir L. valstybės didžiausią turtą — miškus sunaikino tiek, kad jau visai mažai bepaliko kertamo (brandaus) miško Lietuvoje.

Dipl. miškų inž. V. Žemaitis str. "Iš Kazlų Rūdos miškų praeities" pateikia glaustai, svarbesnių ir būdingesnių žinių ir prisiminimų iš praeities — vieno iš didžiausių dab. Lietuvos miškų masyvų Kazlų Rūdos, kuris drauge su Lekėčių masyvu apima apie 50,000 ha. miškų plotą. Čia aprašyti svarbesni šio masyvo upeliai — Višakis, Jurė, Pilvė, geologinė šių žemės plotų formacija ir jų senieji gyventojai.

Pirmąjį šių miškų aprašymą padarė 1559 m. Gr. Volovičius. Miškai tada priklausė dviem didžiulėm Darsūniškio ir Kauno giriom.

Autorius duoda Gr. Volovičiaus šių dviejų girių aprašymo pilną tekstą (vertime). Įdomu, kad G. Volovičiaus skaitlingai pateiktų upelių ir vietovių veik visi vardai yra toki pat kaip dabar.

Toliau aprašo "būdų" ir "rūdų" vietovių atsiradimą, per šiuos miškusėjusių kelių nuo kryžiuočių laikų ir vėliau strateginę jų reikšmę, šių miškų ekonominę reikšmę, jų tvarkymą, ištiktas nelaimes, caro (rusų) šių miškų administratorių, tipus ir vokiečių šių miškų naikinimą laike Pirmojo Pasaulinio karo.

Dr. Jonas Matusas "Šunys Lietuvos senovėje" aprašo net 12 medžioklinių šunų rūšių: sekliai, lojikai, kurtai, vizlos, "ogarai", Milano šuo, varikai, ieškotojai ir tt.

Labai įdomūs autoriaus išvedžiojimai paimti iš Lietuvos Statuto 1529 ir 1566 metų. Išvado-

je autorius tvirtina: "Vargu kuri kita tauta šunies pagarboje ir meilėje prašoka lietuvius". (58 p.)

Įvairių įvykių skyriuje, prof. J. Kuprionis plačiai aprašo 5-ąją Pasaulinės miškininkystės kongresą, įvykusi 1960 m. vasarą Seattle mieste, Washingtono valstijoje (JAV).

Tame pat skyriuje telpa labai įdomi miškų inž. J. Kiaušo "Lietuvio miškininko odiseja". Autorius tik 1960 m. atvyko su šeima į JAV iš Lenkijos. Jis vaizdžiai aprašo, kodėl jis turėjo 1945 m. apleisti Lietuvą, jo sunkūs išgyvenimai ir išpūdžiai iš pokarinės Lenkijos.

Skyriuje "Lietuviai miškininkai Pasauly" plačiai aprašoma Lietuvos Miškininkų Sąjungos Išeivijoje ir "Girios Aido" dešimtmetis ir pateikiama žinių apie lietuvius miškininkus laisvam pasaulyje.

Nekrologų skyriuje — paminėtas a.a. dipl. mišk. Stasys Žižniauskas, miręs gruodžio 23 d. Bostone nuo širdies smūgio. Taip pat prisiminta trumpai visa eilė miškininkų apleidusių šį pasaulį. Duota daug įdomių žinių apie miškų ūkį ir miškininkus okupuotoje Lietuvoje ir bendrai visam pasauly.

Įvairenybių skyriuje — paminėtas mišk. A. Tenisonas jo 60 metų amžiaus sukakties proga. Taip pat telpa A. Tenisono atsiminimai: "Pirmoji ir pastaroji medžioklė".

Recenzijų skyriuje: 1) inž. V. Žemakio "Sienų klausimu srity tarp Baltijos ir Juodųjų Jūrų su 5 žemėl.", 1960 m. Čikaga. 2) Lietuvos miškų ūkio mokslinio Tyrimo instituto darbai IV tomas, Kaunas 1959 m. 244 p. 3) Lietuvos Tyrimo instituto Inc. New Yorke — veikla ir Lithuanian bibliography išleidimas. 4) Lietuvos pašto ženklų albumas Filatelistų Draugijos "Lietuva" 1960 m. Lietuvos pašto ženklai (1918-1940).

Pabaigoje aprašytas L. Mišk. S. Išeivijoje dešimtmečio veiklos paminėjimas.

G. A. žurnalą redaguoja prof. J. Kuprionis, Ruston, La. Šis dvigubas numeris turi 130 pusl., jame telpa 5 foto nuotraukos. Kaina \$1.50. G. A. admin. adresas: P. Norkaitis, 4218 S. Rockwell St., Chicago 32, Ill. (USA).

"G. A." skaitytojas

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA, 1490 kil. AM. 102-7 FM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

VAKARUSKOS: pirmad. 7 v. v. Anglų kalba: nuo antr. iki pentk. 7-7:30 val. vak.

Tel.: HEMlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

M. MLEINEK

SUSITIKIMAS

Vidurnaktį greitis traukinys sustojo vieno mažo Vokietijos miestelio stotyje. Jauna mergaitė greitais žingsniais priėjo prie traukinio ir pašukomis įlipo į vagoną, lyg norėdama, kad jos niekas nepastebėtų. Ji buvo apsisupusi didele skara, ir jos veido nebuvo matyti. Pačiame vagono gale ji rado visai tamsų skyrių, įėjo, uždarė duris ir atsėdėjo prie lango. Staiga ji pastebėjo, kad kažkas sėdi priešais ją.

— Dovanokite, — tyliai pasakė ji, — aš maniau, kad šitas skyrius neužimtas.

Iš tamsaus kampo pasigirdo vyriškas balsas:

— Jūsų balsas puikus... Jos kaimynas nutilo, lyg stengdamasis kaž ką atsiminti.

— Tai mano vienintelis gražus bruožas, — su kartėliu atsakė mergaitė ir nutilo. Ji nenorėjo kalbėtis, ji norėjo vienai viena likti tamsoje.

Traukinys pajudėjo. Juodu ilgai tylėjo. Staiga nepažįstamasis prabilo:

— Pasakykite gi ką nors... Aš noriu pasišnekėti su jumis... Jūsų balsas man pažįstamas...

— Jūs klystate, — atsakė mergaitė, bet tie du žodžiai staiga sukėlė jo atmintyje praeities vazdus... Šiurpulingus vaizdus...

Praha paskutinėmis karo dienomis... Būriai pabėgėlių gatvėse ir jų tarpe jis pats su mergaite... Jos vardas? Jis negali jo atsiminti. Jis susipažino su ja plente... Virtinės sunkvežimių... Gurguolės... Ir nepažįstama graži mergaitė su balsu, į kurį galima buvo įsimylėti... Prahoje jiems vis dėlto pavyko rasti vietą traukinyje, paskutiniame traukinyje, kuris dar būtų galėjęs nuvežti juos į saugią vietą. Sauskimšai prigrūsti vagonai... Netoli Drezdeno bombonešiai, žemai skrisdami ištaisais spiečiais, sunaikino traukinį... Tą naktį viskas pasibaigė: kelionė ir meilė.

Staiga jis atsiminė jos vardą. — Ursula! — garsiai ištarė jis.

Ramus balsas atsiliepė iš tamsos:

— Iš tiesų, tai mano vardas. Vėl abu nutilo. Jis neįstengė sekti savo minčių. Ar tai įmanoma? Žinoma, įmanoma! Negali būti kitaip.

— Tai tu, — pasakė jis. — Aš buvau tikras, kad mudu vėl susitikime. Atsimeni Pragę?

— Mykolai! — Laimės jausmas ir kartu liūdesys apėmė ją, bet ji susivaldė.

— Kaip gyvuoji? — paklausė ji keistai šaltu tonu.

— Mano tėvas mirė prieš dvejis metus, ir aš perėmiau fabriko vadovybę. O tu? Ar ištekėjusi?

— Ne, — trumpai atsakė ji.

— Keista, — tarė Mykolas.

— Tokia gražuolė! Net unifor-

ma ir išdraikyti plaukai negalėjo pakenkti tavo grožiui.

— Aš nebegraži, Mykolai, — liūdnai atsakė ji. — Jei nebūtų tamsu, tai tu galėtumei pats įsitikinti.

Jis tyliai nusijuokė.

— Nesąmonė! Juk praėjo tik du mėnesiai!

— Čia kalti ne metai, Mykolai. Atsimeni, bombonešių puolimas... Tiesa, man sulopė veidą, bet liko randai... Aną naktį buvo sugriautas mano gyvenimas... Aš negaliu pasirodyti scenoje... Žmonės nusigrižta, pamatę mane...

Mykolas pajuto, kad ji tuoj apsiverks.

— Bet aš myliu tave! — su-

šuko jis. — Dar nežinodamas tavo vardo, aš jau mylėjau tave. Ir dabar myliu tave!

— Ne, tu myli ne mane, o mergaitę, kurią buvai sutikęs aną lemtingąją naktį...

— Aš myliu ne praeitį, o tave.

— Bet šviesa! — garsiai suriko ji. — Kai bus šviesa... — Ji nebaigė sakinio.

— Įjunk šviesą, — ramiai pasakė jis, — aš nebijau jos. Vėl abudu nutilo.

— Gerai! — ryžtingai tarė Ursula. — Aš įtikinsiu tave, kad tu myli tik atsiminimą. Tikrovė žiauri, žiūrėk!

Ji įjungė šviesą ir numetė skarą. Buvo sunku įsivaizduo-

ti, kad jos veidas kažkada būtų galėjęs būti gražus.

Ji stovėjo nejudėdama ir laukė. Bet jis nieku neparodė savo pasibaisėjimo. Karti, skausminga šypsena iškreipė jo lūpas.

— Tu negali manęs išgąsdinti, Ursula! Niekados! Aš matau tave tokią, kokia tu buvai aną naktį... Likimas nuskriaudė ne tik tave... Tą lemtingąją naktį aš apakau!

Vertė A. Z.

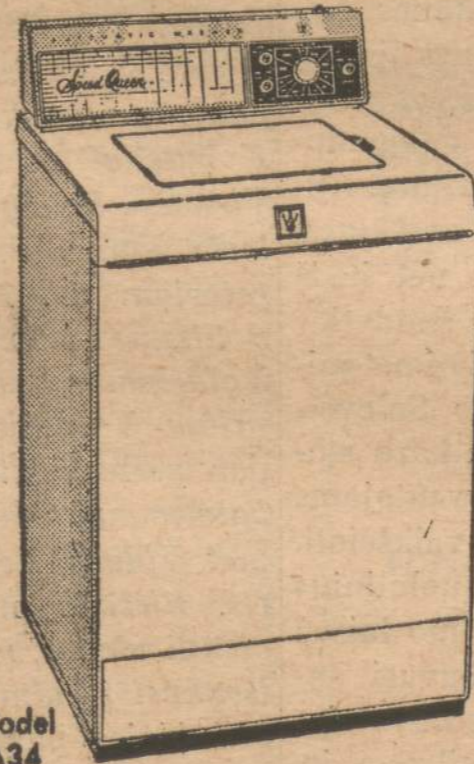
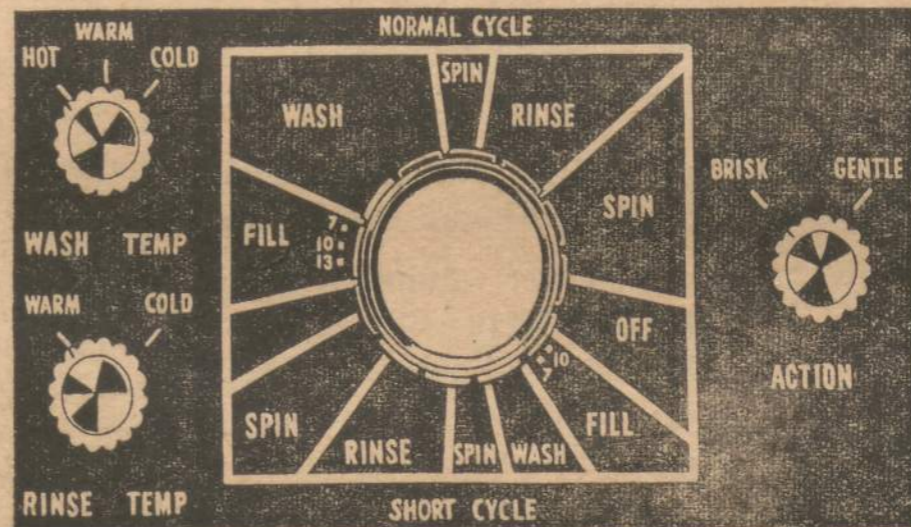
PERKRAUSTAU (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, apdraustas.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lithuania Avenue
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

Now at GLASER'S

here is the **FINEST**, top
quality automatic washer
we have ever offered... at
SO LOW A PRICE!
It's the new 1961 Model A34

SPEED QUEEN

with full choice of cycles to wash ALL FABRICS exactly right

\$ 228⁸⁸

- Beautiful, "out-of-this-world" Styling
- Lighted Control Panel
- 2 Speed — Brisk and Gentle
- 2 Cycle — Normal and Short
- Water Temperature Selection
- 4-way Lint and Grit Removal System
- Transmission guaranteed 5 years
- Smooth, Fluid Drive

Please ask for your Salesman Leo Algminas

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

RAPOLO SKIPIČIO "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ ATSTATANT"

Jau pasirodė teisininko, buvusio Vidaus Reikalų ministerio Rapolo Skipičio knyga, pavadinta "Nepriklausomą Lietuvą Atstatant".

Rapolas Skipičis, rašydamas savo atsiminimus, nesivaikė aukšto stiliaus, įmantrių žodžių bei sakinių sudėstymo. Parašyta labai vaizdžiai, suprantamai. Pradėjęs skaityti, negali paleisti knygos neperskaitęs iki paskutinio puslapio. Atsiminimuose skaitytojas ras tokių dalykelių, kurie labai būdingai atvaizduoja tuolaikinį žmonių galvojimą bei elgseną.

Rapolas Skipičis grįžo iš Rusijos į Lietuvą 1918 m. gegužės 3 d. ir apsigyveno savo gimtajame kaime (Kalpokų km. Šiaulių apskr.). Tuo laiku visoje Lietuvoje stipriai veikė plėšikai, kurie "plienčikais" buvo vadinami. Kaip įprasta Skipičiui, jis su geroka humoro doze aprašo kovas su plėšikais. Pvz., piemenukas praneša, kad Kvietiškių km. kelionika ginkluotų plėšikų iš ūkininkų atiminėja maistą bei pinigų. Jis suorganizavęs keletą vyrų su dideliais pagaliais ant pečių, kad plėšikus sutvarkytų. Prieblanda. Nors plėšikai būvę tikrais šautuvais ginkluoti, bet, pastebėję atvykstancius vyrus, pagalių negalėję įžiūrėti ir pamane, kad vyrai ginkluoti šautuvais. Todėl pabėgę ir išlakstę.

Tokių dalykų būvę ir daugiau. Plėšikai, patyrę, kad Skipičis per daug mandriai pasidavęs, nutarę jį pamokyti. Tekę bėgti per balą ir ne tik sušlapti, bet ir vandenyje keletą kartų pasinerinti.

Vėliau, apsigyvenęs šiauliuose, pradėjęs organizuoti kooperacinius pagrindais valgyklą. Vaizdžiai aprašyta maisto pas ūkininkus supirkinėjimas ir vokiečių žandarų apgaudinėjimas.

Buvęs į šiaulius atvykęs kunigas Tumas - Vaižgantas ir aiškines, kad Lietuvai reikėtų pasirinkti monarchinę santvarką bei kviesti karaliumi vokiečių Urachą, pavadinant jį Mindaugu II. Šiauliečiai tam nepritarę.

Isteigus šiauliuose gimnaziją, tekę būti ir tos gimnazijos mokytoju. Tekę praveisti net labai triukšmingi savivaldybiniai rinkimai.

Vėliau iš šiaulių persikėlęs į Kauną, kur buvo paskirtas teisėjo pareigoms. Teisėjo pareigas eiti būvę iš karto gana sunkoka, nes neturėjęs tam patyrimo. Be to, ir gyventojai būvę arogantiški. Kartą nubausęs Vendžio galas apylinkės asmuo atsiskakęs priimti vykdomąjį raštą ir reikalavęs, kad būtų parašyta lenkų kalba. Atsivedė net ir milicininką su lenkišku ereliu kepurėje. Šį dalyką buvo pavesta sutvarkyti komendantui Mikuckiui. Pas-

tarasis juos sutvarkęs. Daugiau lenkų kalba rašyti nutarimus niekas nereikalavęs. Bendrai su milicija būvę sunku. Vieną kartą visa Kėdainių milicija atsisakiusi iš pareigų ir nuėjusi agurkų laistyti, nes jiems užtai brangiau mokėję. Tekę dalyvauti egzekucijoje sušaudant plėšikus. Iš Kauno vykęs į Kretingą bylų spręsti ir ten turėjęs pasikalbėjimą su tuo laiku buvusiais žemaitijoje trimis komendantais. — Plechavičium, Zaleskiu ir Tallat-Kelpša. Vėl suorganizavęs Radviliškyje partizanus prieš bermontininkus. Drauge būvęs (vėliau ejęs Vidaus Reikalų ministerio pareigas) Vladas Požėla. Be to, minimi broliai Šemetos ir kiti.

Gana plačiai paliesta šaulių Sąjunga, — jos sudėtis, vadovaujantys asmenys ir Vladas Putvinškio veikla. 1939 m. šauliais yra būvę: šaulių vyrų 42,000, šaulių moterų 15,000 ir šaulių remėjų 5,000. Viso 62,000. Šaulių Sąjunga buvusi demokratiniais pagrindais tvarkoma. Vėliau vadistiniu keliu vedama. Nors šaulių Sąjunga dideliais žygiais kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės nėra pasižymėjusi, bet kultūrinėje ir auklėjimo srityje didelį darbą atlikusi. Tikrai šaulių Sąjungoje spietėsi patriotiškiausia Lietuvos visuomenės dalis. Šaulių Sąjunga ateitiškos istorikai turės vaizduoti kaip teigiamą veiksnį Lietuvos gyvenime. Bet bolševikams 1940 m. užplūdus Lietuvą, jos vado probolševikiška kalba bei centro valdybos pareiškimai - rezoliucijos sudarys istorikams daug neaiškumų ir galvosūkių.

Tekę net vaidinti ir "Vilkolakyje". Išėjus Skipičiui iš jo, likę draugai juokėsi ir kalbėjo: "Skipidoriau, verskis per galvą".

Aprašytas 1920 m. A. Panemunės kareivių sukilimas. Sukilimas nepavykęs, nes jį rengę komunistai. Lietuvos artoji sūnūs didelėje daugumoje komunistams nepritarę. Aprašydamas sukilimo nesėkmę, rašo, kad sukilėliai net ir iš patrankų nemokėję šaudyti.

Nepamirštas aprašyti net ministerio be portfelio Soloveičiko nuotykis. Esant karo stoviu, nakties metų gyventojams buvo draudžiama vaikščioti. Ministeriai turėję nuolatinius leidimus ir jų judėjimo laisvė ir nakties metų nebuvusi suvaržyta. Soloveičikas buvo vieno milicininko sulaikytas ir, tikrinant dokumentus, rasta, kad Soloveičikas rankoje turėjęs portfelį. Milicininkas be ceremonijų jį sulaikęs ir į nuovadą pristatęs. Ten milicininkui būvę išaiškinta, kad ir ministeriai be portfelio popieriems nešioti portfelius gali turėti.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 20, 1961

Pagaliam tampa Vidaus Reikalų ministeriu. Beministeriaudamas turėjęs daug įvairiausių nuotykių, kuriuos meistriškai savo atsiminimuose aprašo.

Dar aprašyti: Bendrųjų Reikalų, Piliečių Apsaugos, Sveikatos, Savivaldybių, Darbo ir Socialinės Apsaugos ir Tikybių departamentai, Tremtinių iš Rusijos grįžimas į Lietuvą. Čia būvę daug nemalonumų, nes kai kurie rėkavę, kad Skipičis daug žydu į Lietuvą išleidžias. Tikrovėje taip nebūvę. Gražiai aprašo savo keliones į Zarasus, Apsą, Breslaują ir kitas vietas.

Dar iškelia faktą, kuris greičiausiai tik keliems asmenims tebuvo žinomas. Truputį džiungliška atrodo: profesorius, norėdamas gauti ministerio postą, šaudė į savo konkurentą. Pasirodo, jog tikrai taip yra būvę.

Prof. Voldemaras šovė į ekskunigą Purickį. Skaitome 328 puslapy:

"1921 m. birželio 20 dieną Kauno laikraščiai paskelbė žinią: Nežinomi piktadariai naktį šovė pro langą į Užsienų Reikalų ministerio dr. J. Purickio butą, bet niekas nesužeistas. Tikriausiai tai buvo Lenkijos agentų darbas.

O kaip buvo iš tikrųjų? Pristinkime 1921 metų Kauną. Pačios didžiosios gatvės — Laisvės Alėjos galas rėmėsi į Vylauto kalną, dešiniojoje Laisvės alėjos pusėje tebuvo tik du mediniai vieno aukšto namukai. Įėjimas į abu namukus buvo iš kiemo. Tarpe tų dviejų namukų buvo mediniai vartai įvažiavimui ir šalia jų varteliai įėjimui. Į abi puses nuo namukų ėjo aukšta gal penkių pėdų aukštumo lentų tvora: nuo vieno namuko ligi Vylauto kalno, nuo kito — ligi Vylauto Prospekto. Tie abu namukai priklausė tiems patiems savininkams, turėjo bendrą kiemelį, o už kiemelio buvo didelis daržas, kuris supo namukus ir kiemelį iš trijų šonų. O vienu šonu, kaip jau minėjau, abu namukai betarpiškai buvo prisiglaudę prie Laisvės Alėjos. Viename tų namukų buvo du mažai buteliai su bendru įėjimu. Viename butelyje gyveno ministeris Juozas Purickis su sekretorium dr. Karoliu Oželiu, o kitame — prof. Augustinas Voldemaras su Jaščenskiene, vėliau Voldemariene. Kitame dar mažesniame vieno mažo buto namuke gyvenau aš, tuomet Vidaus Reikalų ministeris. Birželio mėnesį gyvenau vienu vienas, nes šeima buvo išvykusi į kaimą. Kitoje Laisvės Alėjos pusėje, priešais čia aprašytus namus, stovėjo dviejų aukštų mūro namai, kuriuose buvo kariškas sandėlys ir todėl prie jų dieną ir naktį stovėjo sargybinis — kareivis. Nors viename kieme gyveno du ministeriai ir būvę ministeris pirmininkas, bet savo apsaugai jokios sargybos neturėjome, ir net policininkas artai mūsų namukų nestovėjo.

Birželio 19 dieną rytą apie

antrą valandą smarkus beldėsys į mano langą mane pažadino iš miego.

— Ar jūsų nieks nešaudė? — išgirdau prof. A. Voldemaro balsą.

— Miegu sau ramiausiai, — atsakiau Voldemarui, šokęs iš lovos.

— Į Purickio langą kažkas suvarė du šūviu — pridūrė Voldemaras. Skubiai telefonu iššaukiau kriminalinės policijos viršininką Deringą. Pats (Tęsinys 9 pusl.)

SIUNTINIAI

Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

Jūs pristatyti ir iš Europos (iš katalogu).

Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvas masinas ir kt.

Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

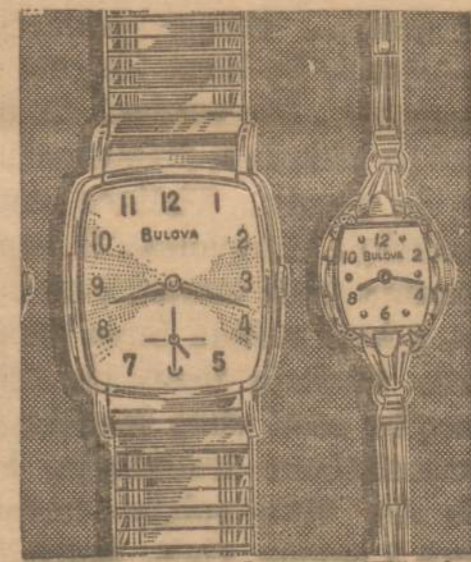
Vedėjas P. NEDZINSKAS

LAIKRODĖLIAI

— DEIMANTAI

NUPIGINTI

Didelis pasirinkimas

Benrus, Bulova, Elgin, Longines

NUOLAIDA DOVANOMS SIŪSTI Į LIETUVĄ.

Kišeniniai laikrodėliai	\$1.95
Sveicariški 7 akmenėlių laikrodėliai vertės \$15.00.....	\$5.95
Auksiniai laikrodėliai, geltos auksas, 17 akmen., vertės \$59.00 po	\$35.95
Deimanto žiedai, vertės \$100 po	\$59.95
Kliperiai plaukams kirpti	\$4.50
Deimantiniai rėžtukai stiklui pauti	\$3.75
63 dalių lėkščių setas	\$19.95
Maži radijai	\$10.00
Radijai su FM ir AM	\$39.00
Gintaras už pusę reguliarios kainos.	

Pilnas pasirinkimas naujausių lietuviškų visų greičių plokštelių ir albumų.

BUDRIK FURNITURE

3241 So. HALSTED ST.

Calumet 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val. Sekmadienį 11-5.

Budriko radio programos sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. 2-2:30 po pietų.

KALIFORNIJOS...

(Atkelta iš 1-uo pusl.)

nes: \$1.7 mil. inžinerijos ir administracijos centrą Anaheim'e; \$5 mil. mokslinių tyrimų centrą Palos Verdes ir visą eilę mažesnių įrengimų dabar veikiančioms įmonėms.

Reikia pastebėti, kad šioji kompanija skiriasi iš kitų savo biudžeto tvarkymu, dideliu taupymu. Ji siekia kuo didesnių rezultatų mažiausiomis išlaidomis. Dabar Northrop įmonėse dirba nepilnai 16,000 darbininkų, gi prieš keletą metų ji samdydavo daugiau.

Lockheed Aircraft Corp.

Lockheed — tai viena iš tų penkių didžiųjų kompanijų 1960 metus baigusi su didžiausiais nuostoliais. Iš \$1.3 bil. pajamų nuostolių \$42.9 mil. Tai būvę patys blogiausieji metai kompanijos 29 metų istorijoje, tačiau ateitis numatoma gera. Šįmet kompanija numato parduoti už \$1.4 bil., pelnyti \$22 mil.

Pernai nuostoliai susidarė iš to, kad kompanija nurašė transportinių lėktuvų Electra ir Jet Star gamybos bei patobulinimo išlaidas, kurios jau padarytos ir sumas, kurios artimiausioje ateityje turi būti išleistos.

Lockheed dirba ir raketų bei kitose elektronikos srityse. Pernyškėjų pajamų 52% buvo iš moderniosios aeronautikos: iš raketų, satelitų ir modernių erdvės tyrinėjimo įrengimų. Gi 1954 metais kompanijos pajamos iš šių sričių tesudarė tik 1% visų pajamų. Lockheed 1960 metų pajamų 38% buvo iš karinių lėktuvų, 7% iš civilinių lėktuvų ir 3% iš laivų ir kitokių elektroninių įrengimų.

Praeito karo metu Lockheed kompanijoje dirbo 93,000 darbininkų, dabar ji turi 61,000 darbininkų. Iš jų 27,000 dirba pietinėj Kalifornijoje. Didžiausias raketų ir erdvės tyrinėjimo įrengimų įmonės turi Kalifornijos šiaurėj, prie Sunnyvale, su 21,000 darbininkų. Lockheed yra pirmasis kontraktorius garsiosios Polaris raketos, kuri paleidžiama iš pasinėrusio laivo. Šioji raketa dar tobulinama ir 1965 metais ji iš po vandens paleista lėksianti iki 2,800 mylių. Lockheed gamina visą eilę įvairiausių raketų, bei jų ir lėktuvų elektronikos kontroliavimų ir vairavimo įtaisų. Smulkmeniškai čia jų nevardinama.

Convair

Convair aviacijos pramonės įmonės centralizuojasi San Diego, Calif. Šioji kompanija 1960 metais pardavusi už \$1.9 bil. turėjo 27 mil. nuostolių, kurie susidarė nurašius sprausminių (jet) transportinių lėktuvų programos išlaidas. Tai buvo pirmi kompanijos istorijos metai, baigti su nuostoliais. Ateitis gera.

San Diego, Ft. Worth, Ponomia ir kitose Convair įmonėse dirba apie 50,000 darbininkų.

Raketų, elektronikos įrengimų ir lėktuvų užsakymų šiuo laiku turi už \$3 milijonus. Convair garsi savo B-52, B-58 bombonešiais ir 880 bei 990 transporto lėktuvais bei Atlas raketomis.

Gegužės 3 d. Kongreso Atstovų rūmų karinis komitetas nubalsavo testuoti bombonešių B-52 ir B-58 gamybą, nes raketos bent šių laikų kare dar nebūtų vyraujantis ginklas. Bombonešiai tebesą didesnių galimybių ginklas.

Douglas Aircraft Co.

Douglas praeitų metų nuostoliai \$19.4 mil. iš bendrų \$1.1 bil. pajamų, susidarė iš civilinių transporto lėktuvų gamybos. Douglas kompanija buvo garsi visą laiką civilinių ir karinių lėktuvų statytoja. Tos tradicijos ji neatsisako ir dabar, kartu viena pirmųjų savo programon įvesdama ir modernių erdvės susisiekimo priemonių studijas ir gamybą.

Douglas per paskutinius porą metų atleido tūkstančius darbininkų, kadangi sumažėjo lėktuvų pareikalavimas. Prieš 10 metų Douglas kompanijoje vienas inžinierius buvo dešimčiai darbininkų. Dabar vieno inžinieriaus jau reikia penkiem darbininkam. Pereinama prie to, jog trim darbininkams bus vienas inžinierius, o tai reiškia, jog šioji kompanija smarkiu šuoliu metasi į moderniosios aeronautikos sritį, kurioje gamybą išplėtus, kompanija nebebus priklausoma nuo lėktuvų užsakymų.

1957 m. Douglas turėjo 83,000 darbininkų, dabar tik 35,000 Kalifornijoje ir keletą tūkstančių Tulsa, Okla, ir Charlotte, N. C. Long Beach, Calif. įmonėse, kuriose gaminami tik lėktuvai, 1959 metais dirbo 23,000 darbininkų, o dabar tik 8,700. Santa Monica skyrius, kuriame sukonzentruota erdvės laivų ir raketų programos darbai, išaugo į 18,000 darbininkų įmonę. El Segundo įmonėse gaminami laivų ir lėktuvų moderniajia elektronika valdomi ginklai. Ten dirba 8,200 žmonių.

Douglas kompanijos praetitų metų nuostoliai irgi susidarė iš transportinių lėktuvų DC-8 suprojektavimo ir gamybos išlaidų. Transporto lėktuvai turi būti įrengti naudojant moderniškausius įtaisus ir kontrolės aparatus. Išlaidos susidarė labai didelės, o užsakymų tėra labai ribotas skaičius, nepadengias investuotų pinigų. Tik per eilę metų gali būti investuotasis kapitalas atgautas.

Keletas išvadų

Trumpa apžvalga rodo, jog lėktuvų pramonės kompanijos dabar uždirba ne iš lėktuvų, bet iš moderniosios aeronautikos raketų, satelitų, elektronikos įtaisų gamybos. Convair nuostoliai iš transportinių 880 ir 990 gamybos; Douglas iš DC-8 ir Lockheed — iš Jet Star ir Electra. Nežiūrint, kad 1959 m. ir 1960 metais sudužo

du Electra transportiniai lėktuvai, kartu į kapus nukeldami didelį skaičių žmonių, aviacijos specialistai sako, jog Electra transportiniai esą vieni geriausių. Yra didelė rizika investuoti milžiniškas pinigų sumas į civilinių lėktuvų statybos programą, tačiau ne viena kompanija nenumato trauktis iš šios pramonės. Priešingai, užsibrėžiama dar didesniems projektams.

Aviacijos kompanijų dėmesys yra sutelktas pagaminti erdvių laivą, "supersonic" susisiekimo priemonę. Convair, Lockheed, North American ir Douglas, kartu su Boeing Airplane Co., Seattle, Wash., jau metai iš metų prie tokio projekto dirba. Jei lėšų būsią užtenkamai, projektas 1970 metais būsią įvykdomas. Mažiausiai pusė milijono dolerių turi būti investuota, kad pirmasis erdvių laivas galėtų būti pagamintas. Kiekviena iš šių kompanijų moksliskai jau esanti pajėgi tokią "supersonic" susisiekimo priemonę pagaminti, tačiau Convair sakosi, kad jų technologija, panaudota F-102, F-106 ar B-58 statyboje, esanti tobuliausia ir artimiausiai pažengusi prie "supersonic" programos. Gi North American tą pirmenybę skiria savo technologijai, B-70 programoj vartojamiems moksliniams išradimams. Lockheed "supersonic" programai jau yra išleidusi keletą milijonų. Jos atstovas sako, kad ši pro-

grama yra perdidelė, persunkti našta vienai kompanijai. Toks projektas tebūsią įvykdomas kelių kompanijų sutelktomis jėgomis ir lėšomis bei būtina federalinės valdžios investacija.

Filmų pramonė susitelkė Kalifornijoje, kadangi klimato sąlygos buvo palankios filmuoti visą metą. Panašiai ir aviacijos pramonė telkėsi Kalifornijoje, kadangi palankios klimato sąlygos bandymams. Čia aplinkinėse dykumose ir erdvės daug. Kalifornija niekada nesibaimino, kad kuri nors kita Amerikos valstybė bus šioje pramonėje konkurentas. Bet dabar, kai elektronikos įtaisai gali būti projektuojami ir surinkami bet kurioje vietoje, prezidento Kennedy priešrinkiminis pareiškimas, jog dalis valdžios užsakymų iš Kalifornijos bus perkelta kitur, sujaudino kaliforniečius. Ir steito valdžia ir pramonininkai kartkartėmis daro pareiškimus, jog jie dės visas pastangas Kalifornijos pirmavimą aeronautikoje išlaikyti. Girdi, be gamtos sąlygos Kalifornijoje esą sutelkta pajėgiausios šios srities mokslo jėgos, pajėgiausi darbininkai specialistai.

Tuo tarpu Kalifornijos penkios didžiosios aviacijos kompanijos nebenumato darbininkų atleidimo. Priešingai, plėsdamos elektronikos ir raketų bei satelitų pramonę ir tyrimus, jos numato samdyti daugiau žmonių.

BEAT THE RUSH ENROLL NOW!!!!

CAMP ST. MICHAEL

CATHOLIC CAMP FOR YOUR SON ON BEAUTIFUL FISH LAKE — 2 WEEKS FOR \$75.00

Hancock, Wisconsin — 4 hours from Chicago

CAMPING SEASON JUNE 25th TO AUGUST 19th

Rush this coupon to us for exciting camp brochure

CAMP DIRECTOR • Salvatorian Seminary St. Nazianz, Wisconsin (for boys, 7-15)

NAME ..... ADDRESS ..... PHONE ..... CITY ..... ZONE ..... STATE .....

Two week minimum

CENTRAL PARCEL SERVICE

dabar turi skyrių

2618 WEST 63rd STREET (Talman Ave. kampas) Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir pasitarkite su administratorium BALIU VITKUM

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 11:00—7:00; šeštadieniais 9:00—5:00.

PATOGI VIETA AUTOMOBILIAMS.

Pagrindinis ofisas: 220 SOUTH STATE STREET Tel.: WA 2-9354

Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 9:00—5:00; šeštadieniais 9:00—3:00.

Vienodai puikus patarnavimas abiejuose ofisuose siunčiant siuntinius į Lietuvą.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI

NR. 19 (134)

LIETUVYBĖS SAMPRATOS AKADEMINĖSE ORGANIZACIJOSE

Ar akademinės organizacijos šiandien tiek yra supanašėjusios, kad savosios lietuviškos sampratos jos jau iš esmės nebesiskiria? (Plg. Metmenų nr. 2, psl. 184). Esu įsitikinęs, kad tokia — atrodo, populiarėjanti — pažiūra tegali išplaukti iš paviršutiniško veiklos stebėjimo, neįžvelgiant į reprezentatyvių asmenybių skirtumus, nesigilinant į konceptą, kuris glūdi už konkrečių veiklos apraiškų ir jas — geriausia atvejais — inspiroja. Esu taip pat įsitikinęs, kad šitokių organizacijoms specifinių lietuviškos sampratų išieškojimas šiandien yra tapęs būtina priemone gilesniam savosios individualybės išsamoniui ir asmeniškai priimtinausio kelio pasirinkimui.

Čia pat norėčiau pastebėti, kad visos lietuviškos sampratos gali būti — savo vietoje — „geros“. Gal būt, jos skirsis rezultatais, kuriuos vienos gali paskatinti, o kitos — neleisti realizuoti. Ši potencialių rezultatų analizė yra vienas iš klausimų, keltinų lietuviškos sampratos analizėje. Tačiau pirmoje eilėje šios analizės tikslas yra išryškinti tai, kas slypi už vienos ar kitos organizacijos veiklos juntamoje lietuviškos sampratoje. Nesistebėčiau, jei — neturėdamas šimto akių, įžvelgiančių į visus visų organizacijų skyrius — būsiu kurioje nors neįžvelgęs kai kurių joje tikrumoje esančių elementų. Bet tikrai stebėčiau, jeigu vienai organizacijai skirta charakterizacija galėtų būti pritaikyta kuriai nors kitai. —

„Kolektyvinė svajonė“ — toksai peršasi vardas lietuviškos sampratai, kurią tariusi išskaitęs neolituanių (mažiausiai komplikuotos akademinės organizacijos) veikloje. Ją juntu esant iš esmės konservatyvia (visa, kas buvo Lietuvoje, yra verta būti buvę) ir romantine (o kas buvo negera, apie tai nekalbėtina, ypač jauniui). Šioje sampratoje savaimė glūdi nusistatymas prieš bet kokį radikalumą — tiek praeities apraiškas, tiek ateities uždavinius sprendžiant — ir individualizmą. Dėl šių priežasčių laikyčiau ją pajėgia įkvėpti nostalgiką nuotaiką, bet negalinčia duoti paskatos kūrybinei pastangai.

Radikalumui nebūtų iš principo svetima ateitininkiškoji lietuviškos samprata. Tačiau tik vienos rūšies radikalumas — tik vienos doktrinos api-

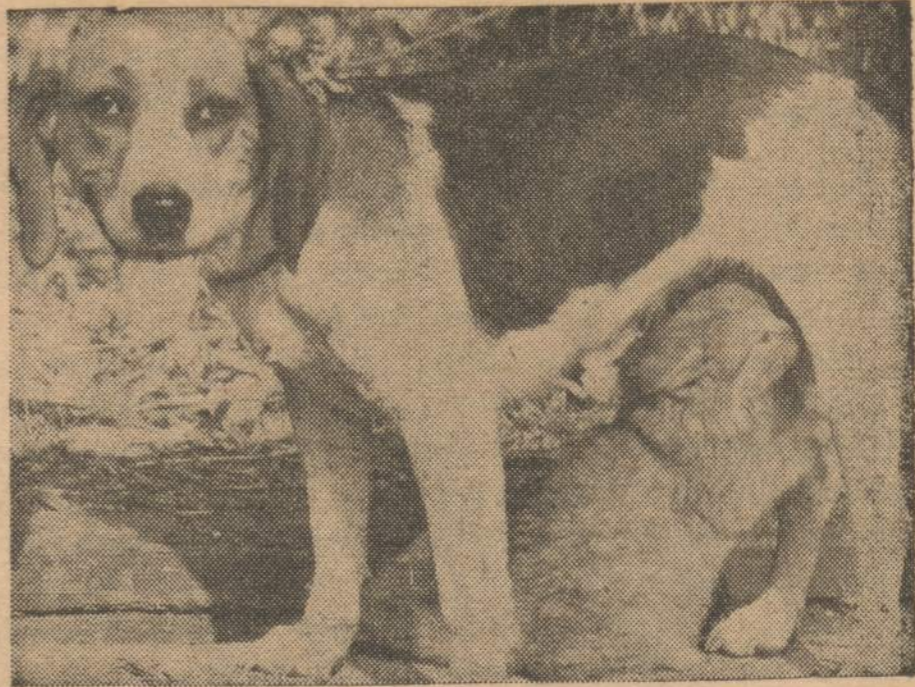
brėžtas — tebutų moraliai priimtinas. Kiek radikalioti nuotaika palanki kūrybai, tiek iš šios sampratos galima laukti kūrybinei pastangai paskatos. Ateitininkiškoji lietuviškos samprata nėra statiška, kaip neolituanių. Bet ji kur kas griežčiau doktriniškai fiksuota. Ir kas toje doktrinoje nesutelpa (be abejo, vienam lyderiui „sutelpa“ daugiau, kitam mažiau), — tai jau laikoma labai paprastu dalyku, sveltimu lietuvių ir net demoralizuojančiu. Galutinis kriterijus lietuviškiems reikalams vertinti čia yra doktriniškai fiksuota moralė. Jei neolituaniams lietuviškos yra kolektyvinė svajonė, tai ateitininkams ji yra idealiai visiems priimtina doktrina.

Jei neolituaniams lietuviškos yra pirmoje eilėje romantiškai mylėtina, jei ateitininkams ji atrodo dogmatiškai performuotina, — tai santariečiams, visų pirma, ji yra problemiška. Santariečiams iš esmės problemiška yra pati žmogaus būtis — jos prasmė nėra duota jokioje tradicijoje, nes tradicija istoriniu požiūriu tampa reliatyvi tam, kas iš jos ateityje išsivysto, o egzistenciniu požiūriu ji visada yra reliatyvi tam, kas individo tikima ir dėl ko save aukojama.

Bet lietuviškos šiandien mums visiems yra tapusi žmogiškumo ekvivalentu: funkcijas mes išpildome amerikiečių visuomenėje, žmonėmis, visam savo skausme ir ilgesy, tegalime būti lietuviškojoje — ir kaip tik dėl to į ją grįžtame, kad pasigendame vietos, kur būti pilnais, nespecializuotais ir neišdalintais žmonėmis. Lietuviškos, visiems tapusi žmogaus egzistencijos klausimu, santariečiams darosi problemiška, nes problemiška jiems ir pati egzistencija.

Lietuviškos tampa egzistencija, kurią siekiama padaryti prasminga. Siekiama, nes tokia, kokia ji yra duota (kaip ir visa kita, kas yra duota), — ji nėra prasminga.

Bet nepriimamas neprasmingumas, kaip galutinė teismo ištarmė, nes esama laisvais tokio sprendimo ir nepriimti. Iš čia kyla dramatiškas gyvenimo pajutimas, kaip kovos su nepriimtina, nes egzistenciškai svetima (ir dėl to nuobodžia ir atšiauria), inercija. Lietuviškos pergyvena, kaip šios kovos — už žmogų savyje ir kituose — laukas. Santariečių santykis su lietuviškos todėl yra produktyvus nepasitenki-

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo
Tippy, kuri vaikydavo kates, dabar lyg motina prižiūri vieną jų. Ji pradėjo tą kačiuką maitinti, kai tik jis gimė. Tippy priklauso ponams Christen iš Monticello, Wisc.

nimas. Nepasitenkinimo teisė perkama kūrybinio išpareigojimo kaina. (Ši samprata yra didelės individualiai dinaminės jėgos, ypač kultūrinėje kūryboje. Bet ji nėra dėkinga visuomeniniam susicementavimui, ypač gi organizacijoje, kuri ją atstovauja).

Kokią lietuviškos sampratą atstovauja akademikai skautai, — prisipažinsiu, negaliu aiškiai suformuluoti. Jų veikloje matau daug gerų darbų, bet neįjuntu jokio intelektualiniai suformuluotino koncepto, kuris šią veiklą jungtų. Gal būt, kad ir nėra čia kito koncepto, kaip „geri darbai“ — gerojo darbėlio tradicija — visiems aiškiai naudingų darbų vykdymas. (Mančiau, kad ši sąvoka būtų iš visų keturių čia diskutuotųjų pats geriausias „ideologinis“ pagrindas efektyviai organizacijai susiformuoti, kurioje visas kolektyvas išsijuosęs dirbtų visų pripažįstamus naudinguosius darbus).

Šioji skautų samprata yra socialiai potenciali — ji gali skatinti kasdieninių bendruomenėi reikalingų uždavinių nuveikimą, bet kultūriškai ji steriliška. Neturint aiškesnio ir gilesnio kriterijaus, kaip tik „tai, kas visiems aiškiai naudinga“, negalima ir pajusti nepasitenkinimo tuo, kas yra, nei ilgesio siekti to, kas turėtų būti. (Arba tokį nepasitenkinimą ir ilgesį reikia „iš šalies“ importuoti). Nėra, kitais žodžiais, iš koncepto kylančio intelektualinio iššaukimo gyvenimui, nėra reikalavimo pastangai, kuri peržengtų bedugnę tarp to, kas yra realybėje, ir kas nušvinta vaizduotėje. Kalbant vaizdais: senutė gali būti pervesta per gatvę, kada jai iš tikrųjų labiau reikia psichanalizės. Nuoširdus konservatizmas tokiu atveju gali būti nepakankamas, kaip konfucionizmo — savo reikalavimais labai panašaus į skautybę — nebegalėjo pakakti moderniajai Kinijai.

Skautiškoji lietuviškos samprata yra tokia bendra ir neprofiluota, kad minties kritikai stačiai nėra už ko nusitverti. Dar daugiau: ji tiek bendra, kad negalima įžvelgti rimtesnio skirtumo tarp bendrosios Studentų Sąjungos lietuviškos sampratos, ir skautiškosios... Nebūtų jokios herezijos

visiems studentams papiršt skautiškąją ideologiją — kaip tik todėl, kad joje yra nedaug ką būtų galima pasakyti individui.

Nei skautų, nei neolituanių konceptuose visiškai nėra vietos žmogaus būties dramatiškajam elementui. (Neolituaniui juo, kaip nemuzikaliu dalyku, ir nesiinteresuoja. Skautai, kaip pastebėjome, sėkmingai jį skolinasi iš kitų, anksčiau jį pastebėjusių ir lietuviškan akademinin gyvenime atnešusių.) Ši trūkumą aš laikau skaudžiausiu šių — įvairiais atžvilgiais naudingų, ir kai kuriais simpatišku — dviejų organizacijų dvasine spraga. Bet kitas, žinoma, galės būti ir visai patenkintas, kad konceptai, užuot kėlę rūpestį, — ramina.

J. N.

Darbai ir žygiai

Vytauto Igno dailės darbų parodoje, surengtoje Clevelando santariečių, atsilankė apie 400 lankytojų. Parduota 12 paveikslų.

Rita Kavolienė yra išstaciūsi tris paveikslus Keturiasdešimt Trečiojoje Toledo Srities Dailės parodoje, Toledo Meno Muziejuje.

Giedrę Labanauskaitę ir Ramojų Vaitį sveikiname vestuvių proga.

„Metmenų“ žurnalo administratoriaus pasikeitęs adresas: R. Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill.

Duoną ir įvairias skoningas bulקות kepa
BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Ave.
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimuosius miestus.
Tel. CLiffside 4-6376

R. K. STANLEY
Refrigeration, Heating and air conditioning
owned & operated by Stan Kochanski
South & South west
Guaranteed parts & labor on all makes & models
Prompt courteous 24 hr. service
5911 W. 63rd St. LU 1-1111

Remember you get a better tuxedo from
HOLLYWOOD FORMAL WEAR
2842 W. 63rd St.
WA 5-1251

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 20, 1961

Sveikatos žinios

Odos vėžys pagydomas

Viena bėda senstantiems žmonėms yra, kad jie visą laiką turi saugotis odos vėžio, rašo Dr. Walter Alvarez savo skiltyje Chicago Sun-Times. Nėra jokio pasiteisinimo leisti vėžiui užaugti iki sagos didumo ir įleisti šaknis, sakysim, ji sprando liaukas ir paskui į visą kūną. Kad ir maža žaizdelė, kuri tai užgija, tai vėl atsigauna yra odos vėžys ir dabar yra laikas jį išdegti, rašo Dr. Alvarez. Doktoras jį išdegina per keletą sekundžių karšta mėlyna kibirkštimi ir paskui veikia jokios žymės nebepalieka. Ypač pataria nedelsiti atvejais, jei tokia žaizdelė atsiranda ant ar arti nosies, ausies ar akių blakstienos. "Pamenu vieną žmogų, kurs nenorėjo prarasti ausies, už tai prarado savo gyvybę", baigia Dr. Alvarez.

Ne riebalai kalti, o didelės porcijos

Žymus medikas ir tyrinėtojas Dr. Broda O. Barnes iš Denver Eksperimentinės Biologijos draugijų federacijos metiniame suvažiavime Atlantic City sukėlė sensaciją, pareikšdamas, kad ne riebalai yra kalti dėl gyslų sukalkėjimo ir širdies priepuolių. Tikrumoje proteinais turtingas maistas kietina arterijas daug greičiau ir tikriau, negu riebalais turtingas maistas, kurs iki šiol populiariai buvo padarytas didžiausiu kaltininku.

Dr. Barnes daręs bandymus su dviem žmonių grupėmis, vienai duodamas maistą, kuriame buvo labai daug riebalų, bet maža proteinų. Toje žmonių grupėje visiškai nepadaugėjo cholesterolio kiekis kraujyje. Kitai grupei duotas maistas su aukštu proteinų kiekiu ir žemu riebalų kiekiu. Toje grupėje cholesterolis bergint pakilo ir pasiliko "pavojingame stovyje" tol, kol toks maistas buvo duodamas. Riebalai buvo vartojami ne aliejiniai, o gyvuliniai.

Doktoras sakėsi bandymus daręs trumpą laiką, tik norėdamas įrodyti, kad tikrai riebalai nėra tikrieji kaltininkai ir kad maistas su žemu riebalų ir aukštu proteinų kiekiu nėra atsakymas į arterijų kalkėjimo klausimą.

Karo metu arterijos nekalkėjo

Barnes patyrimą parėmė Dr. Max Ratzenhofer iš Grazo universiteto Austrijoje, pranešdamas, kad 1958 m. darant lavonų skrodimus rado septynis kartus daugiau širdies arterijų užsikimšimų, kaip darant autopsijas 1944 m.

Kaip žinoma, 1944 m. visa Europa buvo žiauriausiam karo stovyje, maistas buvo griežiausiai racionuotas ir gyventojai stačiai pusbadžiavo. 1958 m. Austrija buvo vėl grįžusi į gerus senus laikus...

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 20, 1961

Jau atrado būdus kaip išgydyt krūtinės vėžį

Nacionalinės Mokslų Akademijos metiniame mitinge padarė įdomų pranešimą Chicago universiteto Ben May vėžio tyrinėjimo laboratorijps mokslininkas Dr. Charles Huggins, kuriam pirmą kartą istorijoje pavykė greitai ir tikrai apkrėsti žiurkes krūtinės vėžiu ir jas greitai pagydyti. Krūtinės vėžiu daugiausiai ir serga žmonės.

Dr. Huggins, maitindamas žiurkes įvairiomis hidrocarbonų rūšimis, iššaukdavo žiurkėms krūtinės vėžį per 7-10 savaitių. Viena tokių hidrocarbonų rūšių, chemiškai vadinama DMBA, yra tiek efektinga, kad sukelia vėžį nuo vieno pamaitinimo. Kitas panašiai stiprus vėžio sukėlėjas yra benzo-pyrinas, randamas tabako dūmuose... Tokie hidrocarbonai

esą randami pervirintame maiste, pavyzdžiui smarkiai iškeptame steike ir riebaluose.

Žiurkių krūtinės vėžį Dr. Huggins išgydė, duodamas joms ovarių hormonų, vad. estradiol ir progesterone. Tos substancijos sulauko veiklą pituitarinės liaukos, kurios gaminamais hormonais ir minta krūtinės vėžys. Išradėjas su

žmonėmis bandymų nėra daręs, bet tiki, jog estradiol ir progesterone greičiausiai nuslopintų ir žmonių krūtinės vėžį.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

NAUJIEJI SENSACINGIEJI SIUNTINIAI ŠEIMOMS!

1960 METAIS MES VISKĄ DARĖME SIUNTINIŲ KAINOMS NUMUŠTI.

Tos pastangos pasirodė labai sėkmingos, ir mes išsiuntėme keturis kartus tiek siuntinių, kiek ankstesniais metais.

Nors mūsų uždėtis iš kiekvieno atskiro siuntinio yra labai mažas, bet kai siuntinių buvo išparduotas toks milžiniškas kiekis, tai ir mūsų metinis uždėtis buvo žymiai didesnis.

Įvertindami tą didžiulę paramą, kurios buvo susilaukta iš klientų, LIETUVOS PREKYBOS BENDROVĖS vadovybė nusprendė dar ir toliau mušti kainas.

Šikart esame išigiję atitinkamus kiekius medžiagų ir kitokių prekių ŽYMAI MAŽESNĖMIS NEGU GAMYBOS KAINOMIS ir sudarėme NAUJUS SENSACINGUS SIUNTINIUS.

SENSACINGAIS vadiname juos, nes VERTĖ UŽ TĄ KAINĄ TIKRAI YRA SENSACINĖ!

Siuntiniais šeimoms mes vadiname juos, nes parinkti tie siuntiniai yra taip, jog už labai žemą kainą kiekvienas šeimos narys gautų labai gerą ir naudingą dovaną.

VIENGUBĄ SIUNTINĮ ŠEIMOMS

NR. 1 sudaro:

- 3 1/2 jardų Botany Serge ar Herringbone, tamsiai mėlynos, vyriškam ar moteriškam kostiumui,
- 8 jardai Sunkaus Rajono 2 moteriškoms ar 4 vaikiškoms suknelėms,
- 4 jardai Nailono Tafetos moteriškai suknelei ar 2 bliuzėms,
- 3 jardai Poplino marškiniams ar bliuzėms,
- 1 didelė šilkinė Skarelė gėlėta ar Paisley raštu.

Kataloginė šio siuntinio kaina yra \$64.75
Mūsų speciali kaina yra tikrai \$57.50 įskaitant visus mokesčius.

Mes siūlome šį siuntinį ir dvigubą, o NUMUŠDAMI savo IŠLAIDAS ir savo UŽDARBĮ, ant šio antrojo siuntinio sutaupysime dar \$16.00.

VIENGUBĄ SIUNTINĮ ŠEIMOMS

NR. 2 sudaro:

- 8 jardai Needle-kordo medžiagos 2 kostiumams ar suknelėms,
- 4 jardai Nailono tafetos mot. suknelei ar bliuzėms,
- 8 jardai Sunkaus rajono 2 mot. ar 4 vaik. suknelėms,
- 1 didelė šilkinė skarelė gėlėta ar Paisley raštu.

Kataloginė šio siuntinio kaina yra \$55.75.
Mūsų speciali kaina yra tikrai \$49.00 įskaitant visus mokesčius.

Mes taip pat siūlome šį siuntinį ir dvigubą, o numušdami išlaidas ir savo uždarbį ant šio antrojo siuntinio sutaupysime jums dar \$19.00.

DVIGUBĄ SIUNTINĮ ŠEIMOMS

NR. 1 sudaro:

- 6 3/4 jardų Botany Serge ar Herringbone, tamsiai mėlynos,
- 16 jardų Sunkaus Rajono 4 mot. ar 8 vaik. suknelėms,
- 8 jardai Nailono Tafetos 2 suknelėms moteriai ar 4 bliuzėms,
- 6 jardai Poplino 2 marškiniams ar 3 bliuzėms,
- 2 didelės šilkinės Skarelės gėlėtos ar Paisley raštu.

Kataloginė šio siuntinio kaina yra \$129.50
Dviguba speciali kaina turėtų būti \$115.00.
Mes siūnčiame šį Dvigubą siuntinį šeimoms Nr. 1, sumažindami uždarbį ir išlaidas, tikrai už \$99.00, įskaitant visus mokesčius.

KVIEČIAME PRAŠYTI, IR MES TUOJAU PAT NEMOKAMAI PASIŪSIME PILNĄ KOMPLEKTĄ MEDŽIAGŲ PAVYZDŽIŲ, ŠITŲ ŠEIMOMS SIUNTINIŲ.

Nors tiems savo Sensacingiesiems Siuntiniams šeimoms medžiagų turime pasirūpinę nemažai, bet garantiją duodame tik keturioms savaitėms. Užsitikrinti bent trims mėnesiams mūsų Sensacingųjų šeimoms Siuntinių priimame po \$5.00 užstato.

MES GARANTUOJAME:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigų arba nemokamai pasiūnčiame kitą siuntinį.
3. Apmokame visus mokesčius, dėl to gavėjas Lietuvoje, sulaukęs siuntinio, nieko jau nebeprimoka.
4. Siūnčiame visas medžiagas tikrai pagal pasirinktuosius pavyzdžius.
5. Visas kitas prekes siūnčiame tikrai pagal aprašymą.

Kviečiame pareikalauti, ir mes taip pat nemokamai oro paštu siūnčiame savo bendrinį katalogą, pagal kurį galima pasirinkti įvairiausių prekių, ir savo standartinių siuntinių kainoraštį, apimantį 31 skirtingus standartinius siuntinius, kurių kainos svyruoja nuo \$29.00 iki \$125.00, įskaitant visus mokesčius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341 Ladbroke Grove,

London, W. 10.

England

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

1896 m. įsigijęs spaustuve, pradėjo leisti laikraštį "Kardas". Pradžioje pats redagavo, vėliau J. Laukis. 1898 m. leido žurnalą "Galybė". 1898-99 m. A. Lalis ir Karalius suorganizavo kooperatyvą "Naujai Draugijai" leisti. 1904 m. Brooklyne suorganizavo Spindulio bendrovę ir leido "Spindulį" 1904-07 m. be laikraščių leidimo, išleido nemažai knygų. Iš didesnių veikalų verta paminėti "Lietuvos Praeitis ir Ateitis", "Krituliai", "Sviesos", "Abelna Istorija" ir t. t.

Karalius daug veikė Mokslo Draugijoje, Baltimorėje, Md., Dr. J. Šliupo suorganizuotoj. Kurį laiką buvo jos sekretorius.

Atvykęs į Chicago dirbo kaip siuvėjas ir dalyvavo visuomeniniame gyvenime. 1933 m. buvo nuvykęs į Lietuvą. Jau yra miręs ir palaidotas Tautinėse Kapinėse.

Juozas Laukis - Domininkas Kaleininkas

1866 m. rugp. 16 d. gimė Seinų aps., Punsko vals., Rudalės kaime, Lietuvoje baigė Suvalkų progimnaziją. 1886 m. buvo įstojęs į kunigų seminariją, bet jos nebaigė. Amerikon atvyko 1889 m. Pagyvenęs kurį laiką rytinėse valstybėse, atvyko į Chicago, ir, gyvendamas Northsideje, pradėjo leisti savaitraštį "Kūrėją". Iš viso išleido 23 numerius. Tai buvo anarchistinių pažiūrų laikraštis.

Prieš Pirmąjį Pasaulio karą dalis Amerikos lietuvių buvo pamėgusi anarchistų vadovaujamą darbininkų unijų judėjimą. Laukis save tada skaitė anarchistu. Jis tapo anarchistiškai nusiteikusių darbininkų vadovu.

1917 m. Laukis buvo suimtas už pasisakymą prieš JAV įstojimą į karą, bet tuojau buvo paleistas. Pasibaigus karui,

Laukis buvo parvykęs į Lietuvą. Iki savo kelionės į Lietuvą jis buvo laisvamaniis, lietuvis anarchistas, o kai sugrįžo, tai pradėjo dešinėti. Anarchistinių minčių jis daugiau neskelbė, bet domėjosi sveikatos ir abstrakčiais filosofijos klausimais.

Laukis buvo darbingas, kaip mašina. Jis daug rašinėjo, bet dar daugiau versdavo. Prie vertimų prasėdėdavo ilgas valandas, išversdavo daug puslapių, bet jo vertimai nepasizymėjo sklandumu ir aiškumu. Gyvendamas Amerikoje Laukis redagavo šiuos laikraščius: 1. 1896-7 m. redagavo "Kardą", 2. 1897 m. "Amerikos Lietuvių", 3. 1900 m. "Kūrėją", 4. 1900-1 m. "Ateitį", 5. 1902 m. "Darbininką", 6. 1908-11 m. Tėvynės Mylėtojų Draugijos organą, 7. 1911-13 m. "Laisvąją Žmoniją", 8. 1914-15 m. "Darbininkų Balsa", 9. 1919-20 m. "Lietuvą", 10. 1923-24 m. "Telegramas", 11. 1924-26 m. "Varpa", 12. 1920-23 m. "Naujienuoms" išversdavo tarplautines žinias pirmam puslapiui, 13. 1919-23 m. "Proletarą" ir 14. "Jaunoji Lietuva" 1914 m.

Amerikoje J. Laukis parašė šias knygas: 1. 1904 m. "Naują Pilną Orakulą", 2. 1908 m. "Mokyklą ir jos vietą žmonijoje", 3. 1908 m. "Rankvedį angliškos kalbos", 4. 1908 m. angliskai "Lithuanian Self Instruction", 5. 1909 m. "Ko mums reikia pirmiausia", 6. 1911 m. "Vadovėlis angliškos kalbos" (papildytoji "Rankvedžio" laida), 7. 1911 m. "Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angliškoje kalboje", 1911 m. "Žodyną" ir 1937 m. "Gerą sveikatą".

Tuo pačiu metu Laukis išvertė šias knygas: 1. 1903 m. "Paslaptys magijos", 2. 1906 m. Eugene Sue "Sidabrinis kryželis", 3. 1907 m. O. Carque "Pamatas visokiai reformai", 4. 1906 m. "Alluma ir kitos Guy de Maupassant apsakaitės", 1909 m. Petrò Kropotkino "Anarchistų dora", 6. 1911 m. S. K. Krukovskajos "Chinija", 7. 1913 m. G. Hauptmano 5 veiksmy dramą "Audėjai", 8. 1914 m. Teofilio Gauthier "Negyvelės meilė" ir 9. 1914 m. Chantepie de la Saussay "Tikėjamų istorija". Veik visas jo parašytas ir verstas knygas išleido A. Olševskis. Tiksliai Hauptmano "Audėjus" išleido Ilgaudas, o T. Gauthier "Negyvelės meilę" išleido M. G. Valaskas. Jis ištisus metus dirbo prie ruošiamos "Lietuvių Enciklopedijos". Pirašė labai daug, bet jo paruošta medžiaga nebuvo sunaudota.

Laukis mirė 1947 m. sausio 5 d. Chicagoje. Jis palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

(Bus daugiau)

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS

PRITAIKO AKINIUS

6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. tel.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 WEST 63rd STREET

Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inskų ir šlapimo takų chirurgija

Tel.: VILlAge 8-6068

1 Madison St., Oak Park, arba

Tel.: PROspect 6-1795

2300 W. 51st St., Chicago, Ill.

Oakley Medical Arts Bldg.

Namų tel. OWens 5-0533

Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEMlock 4-5849

Rezid.: HEMlock 4-2324

OFISA VALANDOS:

Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, antrad. nuo 1-5, treč. ir šeštadienį tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegeny Ligos, Chirurgija

OAKLEY MEDICAL BLDG.

2300 W. 51st St.

Valandos: Šeštadieniais susitarus.

GR 6-3409 neatsiliepus, skambinti

PR 6-1795.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036

Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Akušerija ir moterų ligos

4157 ARCHER AVENUE

Ofiso valandos:

Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.

Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez. RE 7-6367

DR. BR. GAŽIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų

kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p.

Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 WEST 63rd STREET

OFISO VALANDOS:

kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.

Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000

Rezid. telef.: GARDens 3-7278

Grovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

IR PRITAIKO AKINIUS

Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,

išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.

2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštadienį tik 10-12.

Telef. ofiso ir buto: OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero, Ill.

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.

Trečiadieniais uždaryta.

Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210

Jei neatsiliepia šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

4146 SO. ARCHER AVENUE

Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.

Daily afternoons.

Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS

2858 W. 63rd Street

Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir

nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo

9:00-2:00 p. p.

Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telef.: CLIFFside 4-2896

Rez. telef.: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija

specialiai

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 WEST 47th STREET

Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)

Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo

6 iki 8 val. vak.

Šeštadieniais nuo 2 iki 6 val. v.,

išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos

Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223 arba TR 3-5577

OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro,

antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v.

šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Ofiso telef.: HEMlock 4-2123

Rezid. telef.: GIBson 8-6195

Pirma liginis pagal susitarimą. Dėl

valandos skambinti telefonu HE 4-2123

nuo 1-8 val. p. p. kasdien, išskyrus

trečiadienį ir šeštadienį.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

802 WEST 31st STREET

(kampas Halsted ir 31-os gatvių)

Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p.

ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.

Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Bana-

dažai. Speciali pagalba Kojoms

(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1

ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.

2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.

Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 So. CALIFORNIA, YARds 7-7381

Tikrina akis, pritaiko akinius

keičia stiklus ir rėmus.

Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad.

uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.

Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius

Išgydo kreivas akis be operacijos.

Ideda netikrą - artificialę akį pagal

sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti

negirdintiems. Praktikuoja 40 metų.

Kalba lietuviškai.

4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel.: YARds 7-1829

Pritaiko Akinius

Kreivas Akis

Ištaiso.

Ofisas ir Žkinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET

Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.

Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2

val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS

Radijai dovanoms

Didumas: nuo 3 col. ligi 75 col.

Stereo patefonai, TV, Vėsintuvai

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.

FRontier 6-1998

Pardavimas - Taisyimas,

Sekmad. uždaryta.

Skelbkitės "N-nose"

8 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

- SATURDAY, MAY 20, 1961

R. SKIPIČIO...

(Atkelta iš 4-to pusl.)

tuojau išėjau į kiemą. Prie kiemo namuko durų stovėjo Jaščėnienė, apsirengusi dieniniu apdaru. Pasibaladojau į ministerio Purickio duris, kurias atidarė jis pats, ir pakvietė mane į vidų. Voldemaras paliko kieme.

Pasirodo tik mano pasibaladojimas į duris J. Purickį prikėlė iš lovos. Kitame kambaryje miegojo Karolis Ozelys. Šūviai jo nebuvo pažadinę.

— Kaip čia buvo, kas kėsinosi į tamstos gyvybę? — klausiu J. Purickį.

— Nieko nežinau, rodos, tegirdėjau tik vieną šūvį. Labai ėmė miegas tai ir nesikėliau, bet ir nebeužmigau. Vakar vakare vėlokai, gal apie 12 valandą, mudu su Ozeliu grįžova iš ministerijos, tai kur čia šiluo metu nenorėsi miego! — šiek-tiek šyptelėjęs, kaip paprastai, truputį niurzgėdamas, kalbėjo J. Purickis.

Tuo tarpu atbėgo ir kriminalinės policijos viršininkas Deringas. Purickį palikęs kambary, išėjau į kiemą. Deringas prašė nevaikščioti, nes jis turįs apžiūrėti pėdsakus. J. Purickio buto ne tik langai, bet ir langinės buvo uždarytos. Deringas apžiūrėjo langines, pro kurias buvo suvaryti du šūviai. Ties šūvių pramuštomis langinėms skylutėms buvo dvi skylutės ir lango stikle. Įėjęs į Purickio miegamąjį kambarį, Deringas tuoj pamatė ties lovos viduriu į sieną suvarytas dvi kulkas. Kai paprašytas J. Purickis atsigulė į lovą, tai abu su Deringiu nustatėme, kad nuo Purickio kūno ligi sienoje buvusių kulky sklylių tebuvo tik apie 20 cm. Kieme Deringas rado dvi didelio kalibro revolverio kulkos tūteles. Vietą, kur buvo rastos tūtelės, Deringas paženklino. Deringas išėjęs pro vartelius į gatvę, kreipėsi į kareivį, stovėjusį prie kariško sandelio, pasisakė esąs kriminalinės policijos viršininkas, ir paklausė, ar jis girdėjo čia kur netoli šūvius. Kareivis atsakė girdėjęs du šūvius ir žiūrėjęs, kas bus toliau.

— Koks žmogus po šūvių išbėgo pro vartelius? — paklausė kareivio Deringas.

— Niekas tikrai pro vartelius po šūvio neišbėgo, — tvirtino kareivis.

— O per tvorą irgi niekas neišlipo?

— Tikrai būčiau mažes, jei kas būtų per tvorą lipęs, nes akis išplėtęs žiūrėjau, kas čia bus, — kalbėjo kareivis. Deringas grįžo į kiemą. Voldemaras priėjęs prie Deringio, išsiėmė iš liemenės kišenės visai mažą revolveriuką ir siūlė apžiūrėti, ar ne iš to revolverio šauta.

— Ne, pone profesoriau, tamstos to mažyčio revolverio ir nežiūrėsiu. Šauta iš didelio revolverio — tarė Deringas.

Toliau rašoma, kad Deringas apžiūrėjęs pėdsakus, kurie labai gerai matėsi, priėjęs išvadą, kad galėjo šauti tik Voldemaras. Prašė leisti padaryti pas Voldemarą kratą. Jis pasitaręs su Purickiu ir, nenorėdamas kompromituoti profesoriaus, kratos daryti neleides. Purickis, bijodamas su tokiu kaimynu gyventi, išsikėlęs į kitą butą. Bendrai Voldemaras buvęs nervuotas, neramus ir nuolat teiravosi dėl to pasikėsinimo. Voldemaras norėjęs nušauti Purickį, kad galėtų jo Užsienių Reikalų ministerio vietą užimti... Tiesa, visa tai šiek tiek klaidinga.

Toliau aprašinėja buvusius ministerius bei jų veiklą. Ilgokai sustojęs ties Jonu Aleksa ir išėjęs iš atsiminimų temos, įsileidžia į polemiką su K. Žuku. Žukas savo knygoje "Žvilgsnis į praeitį" rašęs, kad Aleksa buvęs Rusijos caro policijos šnipas. Skipitis visa tai nuneigia. Skaitytojas vistiek negali padaryti išvados, kieno pusėje teisybė. Skaitytojo galvoje susidaro tik bereikalingas balastas. Geriausiai būtų buvę tokią polemiką vesti periodinėje spaudoje.

Atsiminimuose pažymi net ir ministerius, kurie kokia kalba kalbėjo namuose. Lietuviškai: K. Grinius, J. Aleksa, V. Jurgutis, V. Karoblis, J. Purickis, R. Skipitis ir J. Zubrickas. Rusiškai: J. Dobkevičius, S. Grinkevičius ir J. Šimkus. Prancūziškai: E. Galvanuskas. Lenkiškai — K. Žukas. Nemažai vietos paskirta P.O.W. (Polska organizacija wojskowa) veiklai nušviesti.

Knygoje yra viena kita korektūros klaida. Vietoje mažų, rašoma "pažų"; vietoje klausimas — klausymas. Vienoje vietoje J. Purickis J. Jurickiu pavadintas. Šiaip knyga labai įdomi, gražiai Terros išleista. Kiekvienas, besidomįs Lietuvos praeitimi, turėtų ją įsigyti. Kaina \$5.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už mažiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: Prospect 8-9210

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
Authorized dealer for:
Kodak, Ansco, Leica, Bolex, Revere, Bell & Howell.
3314 W. 63rd Street
Prospect 6-8998.

PETRIK — WALTERS STUDIO
Serving the community for over 30 years with the finest in quality photography. — Wedding & Communion a specialty. Communion Photos — 1 — 8x10 colored and 3 wallet size for \$14.95. Call for early appt.
2640 W. 63rd St. — RE 7-1157.

NOW OPEN
THE NEW BEAUTY MAGIC DRIVE-IN CLEANERS

10020 South Kedzie Ave.
GA 2-0084

- Now open to serve you faster and better.
- New added equipment.
- Super Safe Fur Storage Vaults.
- Sta-nu-finishing process.

(Paminėkit šį skelbimą kai šauksit ar atsilankysit).

WIDEN ORIGINAL BAKERIES
Puikūs pyragai įvairioms progoms. Vestuvėm ir vaikų šventėms pyragai yra mūsų specialybė. Mes duodame specialias nuolaidas bažnytinių ir kitokių organizacijų parengimams.
6659 W. Archer — RE 5-9595
2747 W. 55th St. — PR 6-8339

HAYDEN'S PHARMACY

Receptai be ar su pristatymu. Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 2 val. po pietų. Visi Rex produktai. Receptai diabetikams.
5722 So. Archer Ave.
RE 5-0076.
Mes kalbame lietuviškai.

HOLIDAY CLEANERS (Under New Management)

- Expert Garment Cleaning
- Draperies, Formals, Rugs.
- Tailoring and Reweaving.
- Bachelors Shirt Service.
- Storing.

2624 W. 51st St. PR 8-9804
Open daily 7:30 to 8:30.
Sat. 7:30 to 6:00.

ALUMINUM DOORS. \$24.95

- Tikslus dydis,
- Z-Bar rėmas,
- Sklandžiai užsidaro,
- Grandinės ir užraktai,
- Dvigubas tinklas,
- Dvigubas stiklas.

ALL STATE DOOR

2625 W. 79th St.
PR 8-1393.
Kasdien atdara iki 6 val. Pirm. ir Ketvirt. iki 9 val.

Headquarters for Property Owners
BRIDGEPORT HARDWARE & PAINT
Elliott & Dupont Paint
3214 S. Halsted St. — CA 5-4667.
LAWN WEST HARDWARE
Pittsburgh Paints
6010 S. Pulaski. — RE 5-7487.
Open 7 days in both locations.

D & W CARPENTER CONTRACTOR

Carpentry and Remodeling Experts
Residential — Commercial
All work guaranteed—free estimates
Licensed—Bonded—Insured
3453 W. 64th GR 6-5161
If no answer call LU 5-4296

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MAY 20, 1961

MING'S CHOP SUEY
Complete Cantonese Menu, Fried Chicken & Shrimp — Chinese style.
Phone your order 586-2929
We will have it ready when you get here. Open daily Sun. & Holidays 12-9 P.M. Open Mon. 4-9 P.M.
6457 1/2 W. Archer. — 586-2929.

FLUTMAN & SENNESE HARDWARE
Headquarters for property owners. Plumbing, electrical Hardware. Garden Supplies. Tools, Glass, Keys made.
Featuring Elliott & Dutch Boy paint
Open daily till 6 PM. Thurs. till 8 PM.
7126 S. Ashland Ave. HE 4-3130.

PARDUODAMI SWEET POTATO DAIGAI.

Portoricians Nancy Halls, God Rush, All Golds, Red Golds, pluoštas Portoricians. 200 — \$1.50; 500 — \$2.50; 1000 — \$4.00; 5000 — \$18.75; 10,000 — \$35.00. Greitas pristatymas.

Aukštos kokybės daigai.

Veltui aprašymas kaip jas auginti.

Rašykite Dept. A. F.
MARGRAVE PLANT CO.
Gleason, Tenn.

LIESER SERVICE

Headquarters for spring repairs
Specializing in front end alignment & wheel balancing, tune-ups & brake work.
6456 So. Cicero Ave.
LU 2-1828 — PO 7-9874.

RUSIŠKOS ŽOLĖS

maistui, pašarui ar trašoms.
15 didelių šaknų \$4.00; 25 — \$6.00; 50 — \$11.00 su persiuntimu. Siųskite čekį ar money orderį adresu: Dept. A. F. Glen E. Johnson, Rt. 2, Morris, Illinois.

RUSIŠKOS ŽOLĖS

naturalus, nuostabus augalas. Vertingas pašaras galvijams ir paukščiams arba kaip traša.
12 štukų (gabaly) \$3.00; 50 — \$10.00.
Sam King, Dept. AF,
1207 Alcott Avenue,
Kalamazoo, Michigan.

JEI JUS KANKINA ARTHRITIS ar kitokios negerovės dėl mineralinių medžiagų trūkumo, rašykite mums ir mes veltui painformuosime kaip jas pašalinti.

PACIFIC TIDE ENTERPRISES
3889 River Road,
North Salem, Oregon

BEAR RIVER CAMP
for Boys
10-18
Opening June 20th
Adventure in primitive northern Utah. 5,000 acres adjacent Wasatch Nat'l Forest. Woodsmanship, horsemanship, riflery, archery, authentic crafts of Western Indian tribes taught by experts. For older boys, a week-long trek into forests of High Uintas, Tutoring. — Special 4 and 7 week rates. Chicago Rep.
Phone Central 8-6646
Charles C. Mitchener
Foothill Station
Salt Lake City 8, Utah
Write Dept. A. for catalog and reservations BOX 8026.

AR VARGINA NEPATOGIOS DANTŲ PLOKŠTELĖS?

Tai pašalins **BRUSH-A-WAY** naujas **DEODORANT** Kosmetikos preparatas.

Jį pataria vartoti visi dantų gydytojai, nes jis padaro dantų plokšteles patogesnes, malonesnes ir gražesnes... arba gražinsime pinigais.

Naujas dvigubas 6 oz. pok. tik \$1.00.
RAŠYKITE DAR ŠIANDIEN

BRUSH-A-WAY LABORATORIES

% Naujienos, box C-498
225 W. Washington, Chicago, 6, Ill.
Enclosed find \$1.00 (check or money order) for 6 oz. TWIN-PAK.
Name .....
Address .....
City ..... State .....

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaima! Ištikus, natūralūs lokų nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

SUNKUS DARBAS IR PASISEKIMAS

Žurnalas spausdina J. Tričio darbus

Iliustratorių žurnalas „The Illustrator“ įsidėjo keletą dail. Jono Tričio medyje graviruo- tų iliustracijų ir plačiau apra- šė jo atsiekimus. Pasak žurna- lą, Tričys medžio graviravimo srityje atlieka puikius darbus kaip specialistas, todėl mes no- rėjome išspausdinti keletą jo vėlesnių kūrinių, sako redak- torius. Paklaustas, kaip jis vi- sa tai atsiekė, Tričys atsakė, kad tikrai sunkiai dirbdamas galėjęs tai atlikti bei nugalėti kliūtis. Medžio graviravimas reikalingas didelio patyrimo, bet kartu yra ir sunkus dar- bas; reikia mokėti techniškas kliūtis nugalėti.

Dail. Jonas Tričys gimė 1915 m. vasario 12 d. Liepojuje, Lat- vijoje. Augo miesto atmosfero- je, bet karui pasibaigus grįžo į Lietuvą. Jonas buvo tikrai tri- jų metų, kai jo tėvas mirė. Jo- nas Tričys jaunuose metuose pradėjo piešti, nes turėjo pa- traukimą menui. Kol nebaigė privalomų mokslų gimnazijo- je, piešti nedaug progų teturė- jo. 1946 m. pradėjo rimtai stu- dijuoti dailę - paišybą ir tapy- bą privačioje mokykloje Det- molde, Vokietijoje. Keturius metus mokėsi pas žinomus dai- lininkus: V. Kalniš, Z. Hinold, V. Andriušį ir Z. Kolbą.

Į JAV atvyko 1950 m. turė- damas 35 metus. Chicagoje mo- kėsi dailės korespondenciniu būdu Art Instruction, Inc. ir

laimėjo tos mokyklos premi- ją. 1956 m. gavo tarnybą The Sanders Wood Engraving Co., Inc. firmoje. Pradžioje dar ne- turėjo medžio graviravimo sri- tyje prityrimo, kur reikalingas didelis tikslumas, bet per ket- verius metus liko specialistas. Jis pats sako: „Per kitus ket- verius metus aš dirbsiu dar ge- riaiau.“

Firmos savininkai David ir Joseph Sanders rimtai susido- mėjo Tričio darbu ir suteikė jam progos dirbti prie parink- tinių iliustracijų, taip pat progą baigti 3 mėnesių Printing Pro- cess klasę Chicagos universi- tete.

Per pastaruosius du metus Tričys dirbo „iš akies“ Chica- goje savo studijoje 914 W. 34th Pl. Kaip nepriklausomas dai- lininkas, Tričys jaučia didesnę spontaniškumą ir turi daugiau progų kurti. Priima ir atlieka graviravimo darbus ir kitoms firmoms ir jų studijoms. Sce- nai dirba dekoracijas, plakatus ir randa laiko tapybai.

Dail. J. Tričys dalyvauja grupinėse dailininkų ruošiamo- se parodose. Dabar vienas jo kūriny yra Illinojaus dailininkų s-gos kolektyvinėje parodo- je Conrad Hilton viešbutyje. Jisai priklauso kelioms dai- lininkų organizacijoms ir dirba kultūrinį bei visuomeninį dar- bą. Daug padeda ir Čiurlionio Galerijai. Ant. M.

Šeši lietuviai kitataučių parodoje

Dailininkų organizacija mini 35 metų sukaktį

Balandžio 23 d. Conrad Hil- ton viešbutyje (3-čias aukštas) buvo atidaryta The All-Illinois Society of the Fine Arts, Inc. paroda. Šia paroda yra pabrė- žiamas ir šios dailininkų sąjun- gos 35 metų sukakties minėji- mas. Įdomu, kad šią nariais skaitlingą dailininkų organizaci- ją valdo moterys. Sąjungą įkūrė dail. Dalrymple 1926 m. ir jai pirmininkavo iki 1938 m. Vėliau sąjungos vadovybę pasiėmė ponis Edwin Johnson, kuri dėl senatvės ir pašlijusios sveikatos savo vietą užleido po- niai Nelly Deachman, kuri ir dabar vairuoja sąjungos rei- kalus. Antrojo Pas. karo metu padėjo ir vyrai: meno žurna- lų leidėjas W. Raleigh ir teis. Robert Purcell, kurie trumpu laiku buvo pirmininkais, Purcell parašė sąjungos statu- tą.

Parodos atidarymo progra- ma buvo gana ilga. Paveikslų apžiūrėjimas prasidėjo nuo 3 v. popiet, o 7-tą val. baigėsi visa programa, kurios protar- piais buvo ir muzikos gabalė-

lių, piešimo ir tapybos demon- stravimas bei kalbos. Premijų paskirstymas, de ja, neišėjo ge- rai. Sąjungos vadovybė, nenorėdama priekaištų dėl premi- jų skirstymo, kaip tokiais at- vejais dažnai būna, leido pa- čiai publikai skirti premijas anketomis. Išėjo taip, kad keli darbai gavo premijas visai jų neverti. Pav. šalia VI. Vaičiūčio tikrai gero kūrinio, toks ža- liukas laimėjo premiją visai neužtarnautai. Viso šešios pre- mijos buvo paskirtos.

Bendras parodos vaizdas ne- blogas, yra ir labai gerų dar- bų — ypač akvarelės, kurių tarpe Br. Murino labai geras „Naturmortas“, A. Skupo „Prieš audrą“ — tamsokas, bet labai geras. Tričys ir Vaičiūtis šį kar- tą išėjo su „stipria ranka“. Pir- mojo — „Bridgeporto alėja“, o antrojo — „Žiema“. Tenka pasakyti, kad Vaičiūtis daro pažangą. Jo tapybinė kokybė duoda džiuginančių rezultatų. Du senesnio amžiaus lietuviai Mikas Šileikis ir Juozas Pau- tienius — vienas „Rudeniu“,

AD. GALDIKAS

Peizažas

o antrasis „Pavasariu“ papuo- šia šią ilgalaikę parodą, kuri baigsis rugsėjo mėn. gale. Vi- so išstatyta 102 paveikslai. Šio- se patalpose neleidžiama skul- ptoriams pasirodyti su savo darbais.

Reikia prisiminti, kad ši są- junga kasmet ruošdavo parod- das net po du tris kartus į me- tus. Kiekvienas narys moka nedidelę nario duoklę, bet pa- kanka išlaidoms padengti. Mo- terys sugeba ir premijoms pi- nigų surinkti. Kas mus, neprat- usius prie kolegiško sugyveni- mo stebina, tai sutarimas ir sklandus darbas. M. Šileikis yra šios s-gos Patarėjų Tary- bos narys.

Lietuvis skulptorius

Chicagos Meno Institute ge- gužio 23 d. 2-me aukšte, kur dabar yra meno paroda, bus demonstruojama įvairia me- lžiaga skulptūros technika. De- monstruojančių tarpe bus lie- tuvis Buni Sovetski (Savickas). Parodys, kaip iš medžio pada-

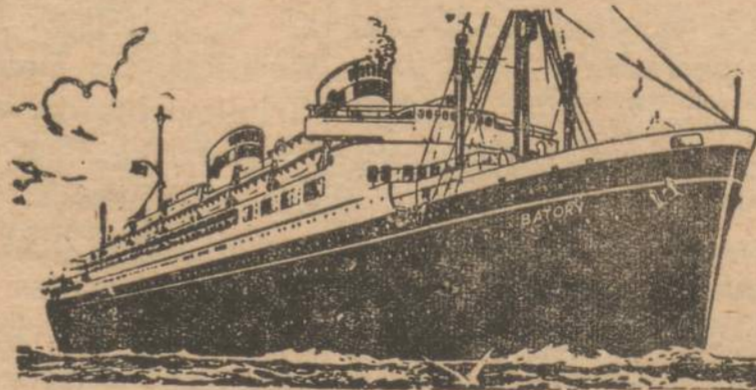
romi įvairūs meniški daiktai. Be to, demonstruos tapytojai — R. Bennett, Fr. Chapin, Kwok Wai Lau ir daugelis ki- tų. Ši inovacija siejama su „May Festival“ Meno Institute. Festivalio valandos: 6:00 iki 10:30 vakaro.

— Elenos Urbaitytės tapybos paroda vyksta Ruth Sherman Gallery, 306 E. 72nd St., New Yorke. Baigsis gegužės 27 d.

— Mene autotelinė forma dingsta tada, kai neturi etinės formos. Tada pasikeičia į struk- tūrinę heterotelinę formą, ku- ri neturi nei temos, nei pava- dinimo. Abstraktusis menas priklauso heterotelinei formai. Pusiaus abstraktus menas — he- teronominei formai.

— Aristotelis pasakė: Ko gamta neužbaigė, dailininkas privalo tai padaryti.

— Tradicinė estetika yra me- nas ir grožis, kaip du objektai, skirti vienam tikslui.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Ko- penhagos ir Gdynios Baltijos pakraštį (Lenkijoje), ir iš ten frau- kiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Baroty — tai modernus, be dėmelės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdviomis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

DAR YRA LAISVŲ VIETŲ

pavasarinėms kelionėms iš Montreal
Gegužės 17 d. ir Birželio 13 d.

Kitoms kelionėms: Liep. 11, Rugp. 10, Rugs. 8,
Spalio 6 ir Lapkr. 7.

275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo
vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET

TORONTO, CANADA

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 20, 1961

TARAS ŠEVČENKA LIETUVOJ

*O mano broli! O dalele! —
Ir mes pabudom iš miegų:
Tu — baudžiavoj, o aš — nevalioj!..
Ir taip nuo mažumės laikų
Kiek mes kentėję, vargę esam!
Gal Dievas dšos — kaip nors iškęsim,
Paeisim tuo dygiu taku...
T. Ševčenka, 1859 m.*

Vertė E. Matuzevičius

Daugiau kaip prieš 100 metų T. Ševčenkos rašytas seseriai eilėraštis tinka šių dienų Ukrainai bei Lietuvai.

Visa ukrainiečių tauta, kuriame žemės gabalėly jos dukros ir sūnūs begyventų, visi prisimena daug kentėjusių, didį vargą regėjusių, baudžiauninko sūnų savo eilėraščiųais apdainavusių Ukrainos kančias ir savo nedalią — Tarasą Ševčenką.

Taras Ševčenka, baudžiauninko sūnus, penkiolikos metų sulaukęs, kažkokiu būdu pateko Vilniun. Čia Vilniaus srities gubernatoriaus adjutantu buvo Ukrainos dvarininkas Engelhartas. Jis jaunuolį T. Ševčenką gavo už tarną. T. Ševčenkos iš jaunų dienų būta pastabaus, darbštaus, linkusio eiliuoti ir paišyti. Dvarininkas tuos palinkimus ir gahumus pastebėjęs pas Tarasą Ševčenką, nutarė jį iš baudžiauninkų išpirkti ir leisti mokytis, kad taptų Vilniaus gubernatūros rūmų paišytoju. Tai idėjos tarp 1829-31 metų. Tokiu būdu Taras Ševčenka patenka į to meto veikusias

Vilniuje mokyklas. Čia jis pergyveno ir savo jaunų dienų pirmąją meilę. Pamilo vilniebę siuvėją D. Gusikovskąją. Ši mergina buvo apsišvietusi. Mėgo literatūrą, ypač Adomo Mickevičiaus raštus. Abudu įsimylėjusieji skaitė lenkų kalba tuos raštus, tai ir Taras Ševčenka pramoko lenkų kalbos.

Taras Ševčenka pamėgo Vilnių, kartu ir visą Lietuvą. Visą savo marga gyvenimėlį nepamiršo Vilniuje įgytų išpūdzijų. Savo kūriniuose jis ne kartą suminėjo Lietuvą, Vilniaus gražiąsias apylinkes.

Taras Ševčenka, pradėjęs eilėraščių rašyti, juose apdainavo ukrainiečių tautos skaudų likimą. Carinės Rusijos vyriausybei nepatiko jo tokia revoliucinė kūryba ir kartu ne kentė, kad baudžiauninko sūnus drįsta paliesti darbo žmonių sunkią padėtį. Tarasą Ševčenką išgrūdo dešimčiai metų į Orenburgo tvirtovę eiliniu kareiviu.

Ištrėmimo vietoj jis susitiko vilniečius tremtinius Br. Zaleskį, J. Stanevičių, kauniečių M. Žilenką ir kitus. Su kai kuriais jų jau buvo Vilniuje pažįstamas. Mat, Vilniuje nuo rusų pirmos dienos okupacijos revoliucinė laisvės trokštanti dvasia nebuvo palaužta. Dar prieš tretįjį Lietuvos padalinimą, 1794 m. sausio 20 d., Vilnius sukilo prieš rusus. Sukilimas nepavyko. Tų pačių metų vasario 1 d. ir vėl vilniečiai sunerimo. Rusams ir tas sukilimas pasisekė nuslopinti. Ir vėliau, kas kelinti metai, rusų okupantai turėjo vargo su Vilniaus ir kartu visos Lietuvos bei Lenkijos nerimstancia revoliucionierių dvasia. Kasmet Lietuvos okupantai turėjo ką ištrėmti, kuo Sibirą kolonizuoti.

Čia suminėti vilniečiai revoliucionieriai, Taraso Ševčenkos pažįstamieji, tai buvusios aukos 1830-31 m. Vilniaus gyventojų neramių dienų.

T. Ševčenka lietuvių kalba

Kadangi Taras Ševčenka savo kūriniuose ne vien tik Ukrainą apdainavo, bet ir lietė Lietuvą, tai suprantama, kad jo kūryba įdomavos ir Lietuvos rašytojai. Pagaliau Ukrainos ir Lietuvos likimas turėjo daug bendro, nes abi šalys kentėjo Rusijos neišsprusių valdininkų okupaciją.

Ukraina gi anksčiau tautiniai ir valstybiniai pradėjo tvarkytis negu Rusija. Ukrainoj daug anksčiau atsirado pradžios ir kitos mokyklos negu Rusijoje. Lygiai ir Lietuva švietimo ir mokslo srityje bu-

vo toliau pažengusi negu Rusija. Vilniaus universitetas pradėjo kurtis 1578 m., Maskvos — 1755 m. Tai Lietuvai ir Ukrainai dvigubai buvo skaudesnė Rusijos okupacija. Todėl ir tuo požiūriu T. Ševčenkos kūryba surado savo atgarsį ir Lietuvoj. Ji čia buvo suprantama, o kai kada lyg ir sava.

“Pergalės” žurnalo Nr. 3 yra įdėta A. Adiklytės str. “100-tosioms T. Ševčenkos mirties sukaktuvėms — T. Ševčenka Lietuvoj”.

Palyginamai tai kruopščiai atliktas darbas. Autorė nurodo, kad jau 19 a. pagyvėjus lietuvių tautiniam susipratimui, tuoj atsirado kas pradė-

jo versti T. Ševčenkos kūrinius lietuvių kalbon. Tokiais buvo J. Andziulaitis - Kalnėnas, J. Mačys - Kėkštys, Ksavėras Sakalauskas - Vanagėlis. Šis trejetukas 1883 m. Garliavoj buvo susibūręs į ratelį nagrinėti raštiją. Jų buvo susidomėta T. Ševčenkos kūryba. Anot autorės teigimo, K. Sakalausko - Vanagėlio eilėraščiai daug bendro turėję su T. Ševčenkos kūryba.

J. Andziulaitis - Kalnėnas buvo vienas pirmųjų T. Ševčenkos eilėraščių vertėjas. 1885 m. “Aušroj” buvo įdėta T. Ševčenkos baladės, “Topolio” vertimas. Lietuvių kalba ji buvo

(Tęsinys 12-me psl.)

DISTRIBUTORS ONCE IN A LIFETIME OPPORTUNITY NATIONAL FIRM.

Has several choice factory dealerships open in Illinois, Ind., Mich., and Wisconsin. Our products have proven sure and extensive in sales, and new demand products open new outlets in multi-million dollar market.

Present Manager Dealers Netting, \$24,000 to \$45,000 Annually. Sales ability or sales management experience and a \$900 deposit is all that is required to get in on the ground floor. Fast factory training and guidance assures immediate income to those who qualify. For FURTHER information write Mr. M. J. CULLEN.

INSUL-SEAL PRODUCTS, INC.

5949 Sepulveda Blvd.

Van Nuys, California

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

“Naujienose” galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos liuanistines knygas:

1. Senujų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
2. Senujų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai	\$7.50
4. Praeitės pabiros, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai	\$6.50

Čia suminėtas knygas pasiūsimė paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsite tokiu adresu:

“NAUJIENOS”, 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI! COSMOS PARCEL EXPRESS CORPORATION

SU INTURISTO LICENZJA

2439 W. 69th St., Marquette Park Pašto Agentūroj

WA 5-2737, Chicago 29, Ill.

Pristato siuntinius į Lietuvą per 6—7 savaites. Oro paštu per 7—10 dienų tiesioginiai be tarpininkų.

Didelis pasirinkimas anglišių ir vietinių medžiagų, odos, skarelių, laikrodžių ir kitų daiktų žemiausiomis kainomis. Galima pridėti prie drabužių pupelių kavos, šokolado ir saldainių. Maisto siuntiniai iš Danijos nuo 12 iki 39 dol. pristatomi per 3—4 savaites.

Prašome įsitikinti.

Vedėjas E. Žukauskas

Donald Petkus

Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

Grovehill 6-2345

Townhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiame šios rūšies patarnavimus 30 metų.

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR
MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

DĖMESIO VISIEMS

Esamais JIB vaistais, F-1a — 1-25849

100% išgydoma pleiskanos, plaukų slinkimas, niežėjimas, šašai ir atgaunama jaunystės plaukų spalva.

Patyrę vaistų gerumą, patarkite giminėms, kaimynams ir pažįstamiems.

Jei neišgydytų, pinigai gražinami. Reikalaujamus vaistus siunčiame COD.

Vaistai gaunami Drug'store
2458 W. 69th St.
Chicago 29, Illinois.

COSMOS TRAVEL BUREAU

skelbia

19:1 EKSURSIJAS Į LIETUVĄ

Apžiūrėk miestus —
Aplankyk gimines.

Specialinės grupinės ekskursijos ruošiamos lėktuvais arba laivais.

Vietų skaičius ribotas.
Reikia rezervuoti iš anksto.

Mes taip pat padedam atkelti ištįsų giminėms iš USSR

Smulkesnių ir pilnesnių informacijų rašykite arba skambinkite

**COSMOS TRAVEL
BUREAU, INC.**

45 W. 45 St.,

New York 36, N. Y.

Tel.: Circle 5-7711

TARAS ŠEVČENKA...

(Tęsinys iš 11 pusl.)

pavadinta "Ieva".

1911 m. Lietuvoj buvo paminėtos T. Ševčenkos 50-sios mirties sukaktuvės. 1914 m. Zavadskio spaustuvė Vilniuje išleido ukrainiečių kalba T. Ševčenkos "Nazas Stodolia", "Dumikii pisni", "Katerina". Autorė A. Adikaitė sako, kad ir J. Biliūno kūryba nebuvo svetima nuo T. Ševčenkos įtakos. Jos supratimu, J. Biliūno eilėraštis "Kad numirsiu mane pakaskit" primenąs T. Ševčenkos kūrybą, "Umru, to pochovate".

JAV K. Vairas - Račkauskas, dabar Lietuvoj gyvenąs, išvertė T. Ševčenkos "Vienulių himną" ir "Ivan Pidkov". O Karolio Vairo - Račkausko eilėraščiai "Kalinys", "Ne jums broliai" parašyti T. Ševčenkos kūrybai įtakoj.

Didesniu T. Ševčenkos kūrybos populizatorium buvo L. Gira, kuris 1909 m. apie jį rašė "Viltyje".

Duoklė okupantui

Na, autorė A. Adiklytė ramiai atpasakoja kas ir ką išvertė ir kas ir ką parašė apie T. Ševčenką Rusijos okupacijos metais Lietuvoj, bet kai ji prisimena Lietuvos nepriklausomybės metus, tai jau sunerimsta ir neiškenčia purvų gniūžtę nepaleidus į tuos metus. Toks jau stilius, taip jau Maskvos padiktuota. Štai kaip ji čia pasisako:

Fašistinės diktatūros metais Lietuvoj buržuazija falsifikavo T. Ševčenkos asmenybę ir jo kūrybos reikšmę bei prasmę ir dažniausiai dengė savo politinius interesus didžiojo ukrainiečio šlove. Nugrimavusi pagal savo atvaizdą, lietuvių buržuazija padarė jį didžiausiu nacionalistu ir šoviniu. Iškraipydama tikrąją istorinę T. Ševčenkos kūrybą, jį stengėsi įrodyti lietuvių liaudžiai, kad neapykanta lenkams sudaro pagrindinę ukrainiečių "batkos" veiklos ir kūrybos prasmę. Pvz. lietuvių nacionalistai tvirtino, kad poema "Haidamakai" "tryškia fanatiška neapykanta", kad lenkai čia piešiami kaip amžini ukrainiečių priešai, tuo tarpu kai poemos pabaigoj, poetas įkvėptai rašo apie visų slavų tautų brolišką vienybę, kai jis visada skyrė lenkų šlėktą ir lenkų liaudį".

Prileiskime, kad toji A. Adiklytės nekenčiamoji Lietuvos buržuazija panašiai prasiitarė. Tokiu tada galėjo būti tipingas buržuazijos ir miesčionijos atstovas Liūdas Gira, apie kurį dabar to straipsnio autorė švelniai atsiliepia. Jis gi buvo to meto "buržuazinės" spaudos bendradarbis, tautininkų "Vilties" rašytojas, Antanui Smetonui skirtos odės autorius, jo varduvių dienos proga bene 1938 m., o gal net 1939 m.

Bet štai kaip A. Adiklytė atsiliepia apie jos purvinamą Lietuvos nepriklausomybės metų žurnalo "Kultūros" buvusį technikinį redaktorių K. Korsaką:

"Ypač reikšmingi lietuviškosios "ševčenkijos" istorijoje yra 1939 metai. T. Ševčenkos 125 metų gimimo sukakties proga žurnalas "Kultūra" išspausdino tada jau gerai visuomenei žinomo, pažangaus literatūros kritiko K. Korsako jubiliejinį straipsnį. Čia, remiantis tarybinės kritikos medžiaga, pirmą kartą Lietuvoj buvo marksistiškai įvertinta T. Ševčenkos veikla, kūryba, iškeltas jo revoliucinis vaidmuo, jo draugystė su rusų, lenkų revoliuciniais demokratais. "Ševčenka atėjo į literatūrą, kaip kovotojas, — buvo rašoma straipsnyje. — Į kiekvieną savo kūrinį jis įdėdą valstiečio kovotojo temperamentą ir gilią neapykantą dvarininkų santvarkai. Jis atėjo į visuomeninį gyvenimą ir literatūrą, kad pasakytų karčią gyvenimo tiesą, kad pareikštų protestą prieš vergiškas sąlygas. Kiekvienas jo kūrinys liepsnoja protestu. Ševčenkos kūryba yra revoliucinio realistinio meno pavyzdys. Valstiečių revoliucijos idėjos glūdi visuose jo geresniuose kūrinuose".

Čia A. Adiklytė pati save išpliekė... 1939 m. buvo "buržuazijos valdymo metai", anot A. Adiklytės bendraminčių. Ir tais buržuazijos metais galėjo eiti nepriklausomos minties žurnalas "Kultūra" ir K. Korsakas galėjo taip atvirai, drąsiai rašyti, nors ir cenzūra tada veikė... Na, o kaip dabar tie reikaliukai tvarkomi susovietintoj Lietuvoj? Ar galėtų pasirodyti panašus nepriklausomos minties žurnalas, kaip anuometėjusi "Kultūra"? Ar kas kitas, vieton K. Korsako, galėtų panašiai rašyti apie raudonąją valstiečių baudžią? Ar jei Ševčenka dabar gyventų Ukrainoj ar Vilniuje ar jis galėtų kolchozininkų vargus ir jų nedalią apdainuoti? Ar toksai nebūtų ištremtas ten kur duona nekepama, kur meškos vaikūs veisia?

O kas tas Korsakas?

Pagaliau prisiminkime 1929 m. sausio 10 d. komunistų "Balso" Nr. 1325 idėją "LKP Gyvenimas", kur pasakyta:

"...už bendradarbiavimą su SD ir kitomis partijomis, jei kas platina mūsų priešų spaudą, padeda stiprinti jų organizacijas ir tt.

K. Korsakas buvo išmestas iš komsomolijos už bendradarbiavimą "Kultūros" žurnale, kaip socialdemokratų laikraštį. Apie tai pranešta tų pačių metų "Balso" Nr. 23/47.

Ten juodu ant balto parašyta:

"Į kalėjimą pripuolamai pakliuvo Korsakas (Vingis). Jis buvo prisiplakęs prie komjaunimo. Jis sugebėjo

kartu šlietis prie komjaunimo ir bendradarbiauti fašistinio krypsnio "Kulturoj", dar gi tūlą laiką būti faktiniu jos redaktorium.

"Balso" Nr. 24 taip K. Korsakas buvo apibūdintas:

"Perskaitęs Kogano, Plechanovo, Lelevičiaus literatūros raštų, tinkamai jų nesupratęs, pradėjęs švaistytis minėtų autorių raštų citomis, įsivaizduoja esąs didelis revoliucionierius, turįs revoliucinio proletariato ideologiją".

O pats K. Korsakas patekęs kalėjiman taip save atsirekomendavo:

...Sienos, sienos keturios!

Prašom susipažinti:

Poetas Korsakas Kostas.

Be paso, be tikybos,

Jokių šventųjų nepripažįstas.

Zvalgyboj —

Švancas, kuliganas, prochvo-

stas

ir komunistas.

Dabar ir Liūdas Gira ir K. Korsakas geri, nes virto maskvinių okupantų talkininkais. Ir... "Kultūros" žurnalas prisimintas, nes jis įvertinęs T. Ševčenkos kūrybą Maskvai palankia dvasia...

Ir kartu jau šiais metais būsią išleisti lietuvių kalba kai kurie Plechanovo raštai. To paties Plechanovo raštai, kurio savo metu mokiniu buvo pats Leninas. Ir tas pats Leninas, kai tik 1917 m. pabaigoje atsidūrė sąmokslininkų val-

džios priešakyje, tuoj davė įsakymą Plechanovą, Rusijos socialdemokratų darbininkų partijos įsteigėją, suimti. Laimė, Plechanovas spėjo pabėgti ir užsieny mirė sava mirtimi be Lenino ar Stalino kulkos pagalbos.

Ir dar ta proga. Maskviniai komunistai kalte kala sau ir kitiems, kad mokslas bei kultūra gali tinkamai reikštis tik sovietinės santvarkos sąlygose, kad visi savo sugebėjimais tik tokio gyvenimo apytovose gali laisvai pasirodyti ir panašiai.

O štai T. Ševčenka pralaužia kietą baudžiauninko gyvenimo plutą ir buržuazijos, tų pačių dvarininkų padedamas, iškyla į kultūros aukštybes. Šimtmetis praslinko nuo jo mirties ir jis tiek kovojančių ukrainiečių už savo šalies laisvę, tiek tų tarpe, kurie maskviniams okupantams tarnauja yra savas, artimas, nors vienu ir kitu savaip įvertinamas.

Ir... komunistų uždraustame žurnale "Kulturoj" bendradarbiauti, išmestas iš komjaunimo gretų, "buržuazijos valdymo metais" cenzūruojamoje spaudoje K. Korsakas sugebėjo tinkamoje šviesoje parodyti skaitytojams T. Ševčenką ir literatūros, meno kritikos Lietuvos TSR tarybinių rašytojų organe "Pergalėj" A. Adiklytė gėrisi tuo straipsniu iš Lietuvos nepriklausomybės metų... "mainos rūbai margo svieto"...

J. Vlks

MAYER FLORAL CO. — Greenhouse
Pirkite savo darželiui gėles iš augintojo.
VAZONUOSE ROZĖS, PETUNIJOS, GARDINIJOS
Didžiausias daigų pasirinkimas.
5818 SO. HERMITAGE AVE. PR 6-1137
Iėjimas iš 58th St. Open Sundays

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiuropilingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ.